

Ordre du jour

1. Communication

2. 5260 - Projet de loi modifiant l'article 22 du Code des assurances sociales

5173 - Proposition de loi portant modification de l'article 22 du Code des assurances sociales

(Rapport de la Commission de la Santé et de la Sécurité sociale - Discussion générale - Vote et dispense du second vote constitutionnel - Motion)

3. 5373 - Projet de loi modifiant la loi du 27 juillet 1994 autorisant le Gouvernement à participer au financement d'une École de Musique avec Centre culturel à Ettelbruck et modifiant la loi du 25 septembre 1997 autorisant le Gouvernement à participer au financement d'un Centre culturel et touristique régional à Echternach

(Rapport de la Commission de l'Enseignement supérieur, de la Recherche et de la Culture - Discussion générale - Vote et dispense du second vote constitutionnel - Motion)

4. 5342 - Projet de loi sur la mise en conformité de l'assainissement de l'Aéroport

5385 - Projet de loi autorisant le Gouvernement à procéder à la construction d'une tour-radar à l'aéroport de Luxembourg, y compris l'acquisition et l'installation des équipements techniques, ainsi que les aménagements extérieurs

(Rapports de la Commission des Transports - Discussion générale - Votes et dispenses du second vote constitutionnel)

5. Demandes en naturalisation

6. Ordre du jour

Au banc du Gouvernement se trouvent: MM. Mars Di Bartolomeo et Lucien Lux, Ministres; Mme Octavie Modert, Secrétaire d'État.

(Début de la séance publique à 14.30 heures)

■ **M. le Président.** - Ech maa-chen d'Sitzung op.

Huet d'Regierung eng Kommunikatioun ze maachen?

■ **M. Mars Di Bartolomeo,** *Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.* - Neen, Här President.

■ **M. le Président.** - Merci, Här Minister.

1. Communication

Ech hunn un d'Chamber folgend Kommunikatioun ze maachen:

Monsieur le Député Gast Gibéryen a déposé au Greffe de la Chambre des Députés, en date du 1er décembre 2004, la

- *Proposition de révision de l'article 51, paragraphe (7) de la Constitution - N° 5410.*

Mir kommen dann elo zu eisem éischte Punkt vum Ordre du jour, dat ass d'Diskussioun vum Projet de loi 5260 iwwert den Artikel 22 vum Code des assurances sociales. Gläichzäitig gëtt d'Proposition de loi 5173 iwwert datselwecht Thema behandelt. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht.

Fir d'alleréischst huet elo d'Rapportrice d'Wuert, déi honorabel Madame Lydia Mutsch. Madame Mutsch, Dir hutt d'Wuert.

2. 5260 - Projet de loi modifiant l'article 22 du Code des assurances sociales

5173 - Proposition de loi portant modification de l'article 22 du Code des assurances sociales

Rapport de la Commission de la Santé et de la Sécurité sociale

■ **Mme Lydia Mutsch** (*LSAP*), *rapportrice.* - Här President, Dir Dammen an Dir Härën, zënter elo geschwë méi wéi 200 Joer ass d'Homeopathie als alternativ Heel-

medezin ganz ëmstridden an och geneesou kontroverséiert gëtt se diskutéiert, och haut nach.

Fir déi eng ass et eng daitlech Alternativ zur Schoulmedezin, wou de Mënsch als Ganzt gesi gëtt a wou de Kierper soll gehollef kréie sech selwer ze hëllefen a mat de Krankheeten eens ze ginn. Fir déi aner, an et ass am Fong just de Contraire, ass et eppes Irrationale ouni iergendwellech wëssenschaftlech Grondlag, wou hir héchstens e Placeboeffekt als positiv Wierkung zougeschriwwé gëtt. Et gëtt ganz vill Verständnislosegkeet tëschent de Vertrieider vun dësen zwou extreme Positiounen, ob dat elo am Milieu médical ass oder ob et och einfach an eiser Gesellschaft ass, wou dee Problem haart a gär diskutéiert gëtt.

Zwou Tatsaache gëtt et awer. Déi éischt Tatsaach ass déi, datt eng grouss Begrëffsverwirrung ass ronderëm d'Wuert Homeopathie. Mëttlerweil gëtt et gebraucht fir de ganzen Themeberäich ronderëm d'Alternativmedezin, d'Médecine douce, onkonventionell Medezin, Ganzheitstherapie, Planzemedezin oder Medezin op Basis vun Naturprodukter, an dat natierlech am krasse Géigesaz zur Schoulmedezin. Dat obwuel d'Homeopathie eigentlech hiren eegene System huet, dat ass jo - a keng Angscht, ech ginn net drop an - déi héichgradeg Verdënnung vun Ursubstanzen, obwuel d'Homeopathie mat deem dote System net nëmme ganz oft am krasse Géigesaz zur Schoulmedezin ass, mä och bal geneesou oft am Géigesaz zu de Prinzipie vun der eigentlicher Alternativmedezin ass, dat heescht och zu hinnen am Widdersproch steet. Dofir wier emol eng vun deene ganz wichtege Saachen, fir manner Confusioun bei der Begrëfflechkeet ze kréien.

Eng zweet Tatsaach ass: D'Homeopathie, an ech beloossen et dann elo emol beim allgemenge Begrëff, kritt ëmmer méi Zoulaf. Ech wëll lech just e puer Chifferen nennen. Allgemeng gëtt geschat, internationalen Erhiewungen no, datt, jee no deem ob ee méi am däitschsproo-

chegen oder am franséischsproochege Raum ass, tëschent 25 a 50% vun alle Leit aus de Populatiounen vun den europäesche Länner heiansdo oder och scho méi oft op homeopathesch Mëttelen zrëckgräifen.

A Frankräich - fir nëmme Frankräich an Däitschland ze huelen, eis zwee Nopeschlänner - ass et esou, datt ufanks vun den 80er Joren ongeféier 15 bis 16% vun de Leit Aussoe gemaach hunn, datt se heiansdo, awer weinstens e puer Mol am Joer géingen op homeopathesch Mëttelen zrëckgräifen. 20 Joer dono sinn et der elo scho 40%. Dat heescht 40% vun de Leit, déi gefrot ginn a Frankräich, an et si representativ Ëmfroen, déi soe se kéime regelméisseg a Verbindung mat homeopathesche Medikamenter a géinge se och selwer kafe goen. Dat ass net näischt, géing ech soen. Et muss een och wëssen, datt iwwer 1.000 eenzel homeopathesch Mëttel bei eisem Nopeschland am Verkauf sinn an datt se mëttlerweil iwwer 10% vun der Gesamtvente ausmaachen.

Bei esou Ëmfroen, déi awer elo e manner wëssenschaftleche Charakter hunn, ech hunn dat nach rezent nogelies, wou franséisch Radiosenderen Ëmfroe gemaach hu bei hiren Nolauschterer, sinn et bis zu 70% vun de Fransousen déi soen, si géingen zwar net ëmmer gäre Mëttel kafen, mä insgesamt géinge se der Saach awer éischter positiv géigeniwwer stoen.

An eisem däitschen Nopeschland geet dat souguer bis op 90% erop, déi soen dat wär awer iergend-eppes, wat, wa se dovunner héieren, esou eppes wéi Sympathiegefiller an hinne géing erbäiruffen. 90%, dat ass onheemlech vill. Wat elo e Fait ass, dat ass datt 1975 an Däitschland all sechsten Dokter gesot huet, datt e regelméisseg homeopathesch Medikamenter géing verschreiwen. Haut sinn et 75% vun den däitschen Dokter, déi soe si géinge regelméisseg homeopathesch Medikamenter hire Patiente verschreiwen an hätte grosso modo ënnert dem Stréch gutt Erfahrungen domadder gemaach. 75%! Dat ass onheemlech vill.

Mir schéngen an deem doten Themekomplex méi esou zum franséischsproochege Raum ze gehéieren, well bei eis gëtt geschat - dat ass awer eng Etüd, déi elo schonn e puer Joer zrëckläit, dat kann also an der Tëschenzäit no uewe sech nach geännert hunn -, datt mindestens 25% vun alle Lëtzebuerger regelméisseg homeopathesch Mëttelen an d'Apdikte kafe ginn. Dat heescht, Fazit: Et ass eng medezinesch an och eng gesellschaftlech Realitéit, egal wéi een elo domadder ëmgeet.

Wann also alternativ medezinesch Methoden, déi, wéi et an dësem Fall ass, net op wëssenschaftlechen Erkenntnisser berouen, trotzdeem esou eng héich Nofro mat sech zéien, dann ass einfach en noweisleche Besoin do bei de Leit an dee kann een net ignoréieren, ob een dat wëllt oder net. Do gëtt et eng ganz Rëtsch vun Ursachen. Ech wëll elo net eng grouss Ursachefuerschung maachen, mä et sinn der e puer déi op der Hand leien an déi mer an den Diskussiounen, déi mer all Dag féieren, och hei am Haus selwer matkréien.

Dat ass, datt während déi klassesch Medezin ëmmer méi performant, ëmmer méi héich techniséiert gëtt, ëmmer méi informatiséiert gëtt, se awer vun ëmmer méi Leit als bedrohlech, als anonym oder onmënschlech emfonnt gëtt, wat eigentlech eent am krasse Widdersproch zu deem anere läit,

well wann eng Medezin sech esou évoluéiert wéi bei eis am Land, da geet natierlech och de Käschtepunkt an déi Richtung an d'Akzeptanz geet awer erof. Et misst eigentlech genee ëmgedréint sinn.

Dann d'Ännerung vun der Beziung tëschent dem Dokter an de Patienten. Dat ass net méi datselwecht wéi nach virun e puer Jorzéngten. Dee sou genannten „Gott in Weiß“ gehéiert definitiv der Vergaangenheet un. Et ass elo eng aner, vill méi opgeklärte Relatioun tëschent dem Dokter an dem Patient.

Et ass och eng ganz aner Erwaardungshaltung bei de Patienten do. Mir liewen an enger schneller Welt, also hätte mer och gären eng schnell Äntwert op komplex Froen a mir hätte virun allem gären eng schnell Heelung, och wann dat an der Praxis net ëmmer esou einfach ass. De Patient entwéckelt e ganz anert Bewosstsinn an e wëllt och eng ganz aner Vertrauensbasis opbauen, wat haut an dem Verständnis vun der Medezin net ëmmer esou evident ass, well och d'Zäit heiansdo knapps bemooss ass a well dann dat Vertrauensverhältnis guer net kann opgebaut ginn.

Dann ass och esou eng diffus Angscht viru schiedleche Substanzen, viru Chemie allgemeng do. Esou wéi mer feststellen, datt den Ëmgank mat der Ëmweltproblematik eng aner ginn ass an deene leschte Jorzéngten, esou ass och den Ëmgank mat Medikamenter en anere ginn. Dat heescht et ass méi eng kritesch Approche dozou do. A virun allem hätt de Patient gären, datt dat respektéiert gëtt, wat eng iewescht Prémisse ass, dat ass einfach de libre choix zu där Medezin, déi hie gären hätt, an zu deene Produiten, déi e gären hätt, an och zu där Therapie, déi e gären hätt. Dobäi kënnt, datt d'Homeopathie an déi ganz Diskussioun ronderëm d'Homeopathie net gefouert gëtt wéi ronderëm eng Method, mä si gëtt gefouert wéi eng Ideologie, eng Weltanschauung, wéi eis Nopere soen.

Elo kéint een natierlech mengen, alles wat a Richtung Ideologie, Weltanschauung geet, dat wär eng Glawensgeschichte an da kéint ee jo och soen, eppes ze gleewen ass Privatsaach an da solle mer eis gefällegst do eraushalen. Dat wier jo de Fall, wann et net awer an de Gesamtberäich vun der Santé publique géing eragoen. Dora befanne mer eis. A wann ee vu Santé publique schwätzt, da schwätzt een automatesch och vu Protektioun, et schwätzt ee vu Garantië fir de Patient, et schwätzt ee vu Kontrollmechanismen, déi asetze fir de Patient ze protégéieren, et schwätzt ee vun Aufgaben, déi de Stat huet fir deen Encadrement ze maache legislativ an och medezinesch. Also geet et drëm, an dat ass eigentlech de sprangende Punkt, fir en Equilibre ze fannen tëschent der Schoulmedezin an dem Gesamt-komplex Parallellmedezin.

Wéi kann dat sinn? Majo ganz einfach andeem een déi Besoinen erkennt vun de Leit - si sinn do, d'Chiffere weisen et, d'Leit soen et - a se och genee definéiert, andeem een d'Responsabilitéiten definéiert an andeem een niewent allen Diskussiounen ronderëm alternativ oder komplementar Heelungsmethoden d'Erkenntnisser vun der Wëssenschaft, déi jo e kollektive Besët sinn, deen haart erkämpft huet misse ginn an der Vergaangenheet - mir dierfe jo net vergiesse wéi oft d'Thesen op d'Kopp gehäit gi sinn, déi d'Medezin zu deem gemaach hunn, wat se haut ass -, dass ebe grad déi Erkenntnisser vun der Wëssenschaft zum Wuel vun der Allgemengheet weider agesat kënne ginn an net op d'Spill gesat ginn an trotzdeem et zouloossen, datt d'Instrumenter vun eben där klassischer op der Wëssenschaft berouender Medezin kritesch kënnen hannerfrot

ginn, virun allem wann et ëm d'Erkenntnisser geet, déi um Terrain sollen ëmgesat ginn.

An da komme mer bei dee berühmte berüchtigten «utile et nécessaire». Wat ass «utile et nécessaire»? Fir mech kléngt dat ëmmer wéi schéin a gerecht, et kléngt gutt, mä et ass awer schwéier ze beschreiwen an et ass och schwéier nozevollzéien.

An engem ganz rezenten Artikel, wou de President vun der UCM Positioun bezunn huet, do huet den Här Kieffer gesot: „In Luxemburg wissen weder die Versicherten noch die Ärzte was utile und nécessaire ist. Was wir bräuchten wären Leitlinien für die verschiedenen Krankheitsbilder damit wir objektiv beurteilen können was nützlich und was notwendig ist. Genau das fehlt.“

Bal genau dës Diskussioun gouf jo och gefouert am Débat d'orientation am Januar 2004 iwwert d'Médecine complémentaire, och awer net nëmmen am Zusammenhank mat der Homeopathie. Wann de Minister elo hei wier, da géing hie mer bestëmmt Recht ginn, wann ech géing hei soen, datt mat deem Gesetz, dat mer...

(Brouhaha général)

Gellt, Här Minister, Dir gitt mer bestëmmt Recht, wann ech...

■ **M. Carlo Wagner** (*DP*). - Madame Rapportrice, ech ka mech do uschlëssen.

■ **Mme Lydia Mutsch** (*LSAP*), *rapportrice.* - Dir schléisst lech direkt un, ier Der wësst wat ech soen?

(Interruption)

..., datt mer mat deem Gesetz, wat mer haut, dat jo de Redressement beziehungsweis de Rétablissement vun enger Situatioun virun 2002 erméiglecht, eis Aarbecht nach laang net ofgeschloss hunn, am Contraire. Net wat d'Definitioun an d'Ëmsetzung vum «utile et nécessaire» ubelaangt, an och wat d'Interpretatioun do ubelaangt, net wat d'Äntwerte vun der klassischer Medezin op d'Besoinë vun haut ubelaangt, net wat d'Informatioun ubelaangt, wat d'Homeopathie kann a wat se net dierf sinn. Ech wëllt vläicht e kuerze Réckbléck maache wéi d'Prozedur war.

Mam Gesetz vum 31. Mee 2002, dat duerch d'Referenz op den Artikel 23 vum Code des assurances sociales «preuve de l'efficacité thérapeutique», also de wëssenschaftleche Beweis vun e verlaangt huet, fir kënnen op d'Liste positive des médicaments ze kommen, déi dann och remboursabel sinn, huet jo dozou gefouert, datt zënterdeem déi Medikamenter, iwwert déi mer haut schwätzen, net méi konnte rembourséiert ginn. Dat huet jo och zu engem Déremboursement vun der Union des Caisses de Maladie gefouert.

Dir selwer, Här Minister - wann den Här President mer dat erlaabt fir mech un lech ee Moment ze adresséieren -, hat eng Proposition de loi gemaach, an zwar am Juli 2003, wou Der notammet dee Redressement gefrot hat. An de Projet de loi, deen ee Joer drop koum, ass och an déi Richtung gaangen an et ass genee deen, dee mer haut virleien hunn.

Dir hutt eis et confirméiert an eiser Santéskommissioun, datt et och haut, esou wéi mer dat scho virun e puer Joer haten, och wann d'Aarbechtsëmfeld vläicht en anert ginn ass, datt Dir e Gremium agesat hutt, an dat ass staark noutwendeg, deen zu Konkusiounen soll féieren, fir datt mer net nëmmen Opschloss kréien iwwert déi verschide Méiglechkeeten, déi d'Patienten an der Zukunft hunn, awer virun allem och Opschloss kréien iwwert déi eenzel Forme vun der Médecine complémentaire an déi, déi ronderëm deen Themekomplex schaffen.

Ech denken haaptsächlech do un d'Homeopathen, awer och un d'Chiropraktiker, un d'Osteopathen an un déi, déi Akupunktur maa-chen, dat heescht an anere Wier-der, dat Gesetz haut, dat also an Zukunft nees e Remboursement vun den homeopathesche Mëttelen erlaabt, souwäit se der Definitiouen entspriechen wéi se am Gesetz elo gi sinn, an dat och de libre choix vum Patient fir Medezin an Thera-pie dann erméiglecht, ass eng zo-lidd Basis, déi der medezinescher a gesellschaftlecher Realitéit Rech-nung dréit an trotzdeem eréischt den Ufank ass vun enger breet ugeluechterer Diskussioun, déi mer nach weider féiere mussen.

Éischtens op europäeschem Plang. Mir kënnen eis net erlaben eis an där heiter Fro ze isoléieren. Mir mussen also kontinuéierlech kucke wéi um europäesche Plang d'Diskussioun weidergeet. Dat ass och eng vun de Remarquen, déi de Statsrot a sengem Avis mécht.

Ech wëll lech just drun erënneren, datt am Moment an Europa eréischt zwee Länner légiféiert hunn an där heiter Matière, dat ass d'Belsch an dat ass Schweden. An der Belsch ass dat Gesetz scho vi-run engem Joer gestëmmt ginn, mä et ass awer nach ëmmer net en vigueur, well eng Rei vu Problemer opgetaucht si bei der Mise en oeuvre oder Mise en vigueur vun deem Gesetz. Do mussen nach eng Rei vu Modalitéite gekläert ginn. An och a Schweden ass et net esou, datt déi Législatioun zu engem automatesche Remboursement vun den homeopathesche Mëttele féiert. Deen Automatismus besteet net an et gëtt och eng ganz Rëtsch Diskussiounen ronderëm d'Ëmsetzung vun deem Gesetz, soudass et net schéngt eng ein-fach Affär ze sinn.

Duerfir ass et nëmme recomman-déiert, an duerfir hu mer jo och eis informéiert, also ass et nëmme re-commandéiert, datt mer weiderhi kucke wéi op europäeschem Plang deen doten Themekomplex ge-handhaabt gëtt. Dann insistéieren, wéi mer dat och gemaach hunn an der Kommissioun a wéi och d'Avise vun de Beruffskummeren et maa-chen, datt all d'Modalitéite gekläert gi ronderëm d'Prise en charge vun de Patienten.

Dann drëttens d'Kritären, an dat ass, wa mer dat richteg verstanen hunn, jo een Haaptinhalt vun engem Gesetz wat no deem heite soll kommen, genee Kritären opstelle wat d'Formatioun an d'Qualifikati-on vun all deenen ubelaangt, déi ronderëm déi Gesondheetsberuffer kreesen an deen Themekomplex, dee mer haut behandelen. A wéi eng Kritäre musse virun allem erfüllt sinn, datt genee déi Persou-ne kënnen op d'Liste des profes-sions de santé kommen, mat allem wat dorunner hänkt.

Da véiertens d'Fro stellen: Gi mer op de Wee, wéi beispillsweis d'AMMD et verlaangt, vun enger Autorisation scientifique oder ein-fach engem Gremium am Kader vun der Quadripartite, wéi et do verlaangt ginn ass, wat sech ge-nee mat deenen dote Froe befaasst, och am Zesummenhank mat deem wat nécessaire et utile soll sinn an als solcht soll definéiert ginn? De Fazit ass awer an deem Ganzen: Egal wéi de Gremium her-no heescht, datt et muss drëm goe fir den Dialog ze féieren, souwuel mat de Patiente wéi och mat den Dokteren, wéi och mat den Interes-severtriedunge vun deenen engen oder vun deenen aneren.

Da fënneftens, Informatioun an ëmmer nees Informatioun, zum en-gen, wat d'Chancë vun der klas-sescher Medezin sinn, déi en enor-me Fortschrétt bruecht huet fir eis Gesellschaft, wat eis allegueren erlaabt méi eng héich Liewenser-waardung ze kréien an nei Medika-menter ze kréien, déi Krankheete bekämpfe fir déi et bis virun e puer Joer keng Léisung gouf, also op d'Chancë vun der classescher Medezin hiweisen.

Och op d'Risiken an d'Geforen, an zwar vun deenen zwee Themekom-plexer, déi mer diskutéieren, zum engen d'klassesch Medezin, an och dat ass mat Risiken a Gefore behaft.

ir wëssen zum Beispill, datt elo eng Campagne soll kommen, wou den Ëmgank mat Antibiotiquë kritesch hannerfrot gëtt. Et brauch een net fir all kleng Erkältung en Antibio-tique ze huelen. Ech weess och, datt dee ganzen Ëmgank mat Be-rouegungsmëttelen, mat Schlof-mëttelen, mat Beliewungsmëttelen, mat Relaxatiounsmëttelen an esou weider, déi ganz Psychopharmaka, datt dat och soll kritesch hannerfrot ginn. Dat sinn d'Risiken an d'Chan-cen am ganzen Themefeld klas-sesch Medezin oder Schoulmede-zin.

An dann och d'Risiken an d'Gefo-ren am Ëmgank mat homeopa-thesche Mëttelen oder alternativen Heelmethode, well genee sou gutt wéi d'Homeopathie et net fäerdeg bruecht huet, fir viru ronn 180 Joer d'Cholera ze heelen, bréngt se et och haut net fäerdeg, fir eng Kriibs-erkrankung ze heelen, an och hei muss een op Chancen a Risiken hi-weisen an op de kriteschen Ëm-gank mat deene Medikamenter. Op alle Fall kënn Der do op eis zielen, Här Minister, dass mir lech beglee-de bei där doten Informatiounspoli-tik, a wa mir do kënnen eng Hand mat upaken, da maache mir dat.

Sechstens, déi gesetzlech Lücke fëllen, déi awer nach bestinn, wann et drëm geet fir d'Santé publique ze garantéieren a wann et drëm geet fir de Patient, de Mënsch ze protégéieren.

Siwentens a leschte Punkt: Weider diskutéieren, och hei am Haus, dee ganzen Themekomplex zu engem gesellschaftspoliteschen Thema maaachen an en och esou disku-téieren. Haut ass jo eng Geleeën-heet fir dat ze maaachen; an et ginn nach aner ganz gudder.

Dem Minister e grouse Merci, dass en esou schnell mat dësem Projet de loi an d'Chamber komm ass. Et ass e wichtege Projet iw-wert dee mer haut schwätzen. Der Kommissioun Merci fir déi flott Dis-kussioun déi mer haten an zum wirklechen Ofschloss dann den Accord vun eiser Fraktioun zu dë-sem Projet de loi an lech Merci.

■ **Une voix.** - Très bien.

■ **M. le Président.** - Merci, Ma-dame Mutsch. Als éischt Riednerin ass d'Madame Marie-Josée Frank ageschriwwen. Madame Frank, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

■ **Mme Marie-Josée Frank (CSV).** - Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Härren, dëse Projet de loi soll der Union des Caisses de Maladie, also der UCM, et erla-ben, déi homeopathesch Medika-menter ënner bestëmmte Bedë-nungen de Patienten erëm zrëck-zebezuelen. Domadder soll eng fréier rechtlech Situatioun erëm hiergestallt ginn.

Dëse Projet ass am Kader vun der net konventioneller Medezin ze ge-sinn. Dëst ass keen neit Thema hei am Haus, well schonn den 28. Juni 2001 ass eng Resolutioun gestëmmt ginn, wou d'Santéskom-missioun, ënnert der deemoleger Presidentschaft vum Här Niki Bet-tendorf, beoptraagt ginn ass, d'Méiglechkeete vun der Régle-mentatioun vu bestëmmte Forme vun net konventioneller Medezin ze studéieren. Mir haten an der San-téskommissioun verschidden Ex-perten invitéiert fir méi Informatioun-en ze sammelen an hunn den 20. Januar 2004 e Rapport ugeholl, dee kuerz drop hei an der Cham-ber diskutéiert ginn ass.

(**M. Laurent Mosar prend la Pré-sidence**)

An enger Motioun gouf deemools d'Regierung ënner anerem opge-fuerdert, an ech erënneren:

„- à réglementer en matière de mé-decine complémentaire ou non conventionnelle, notamment en ce qui concerne les formations et les qualifications des prestataires;

- à entamer des démarches néces-saires en vue du remboursement de ces actes sur base d'une pres-cription médicale (...)“

Dës Motioun gouf deemools bal eestëmmeg hei ugeholl, nëmmen zwee Kolleegen haten dogéint gestëmmt, an dat woren déi zwee Doktere vun der Demokratescher Partei.

(**Hilarité**)

■ **Une voix.** - Dofir si se net méi gewielt ginn!

■ **Mme Anne Brasseur (DP).** - D'Demokratesch Partei hat keng Doktere mä Deputéierten, déi Dok-ter an hirem privaten Engagement woren, an hirem Privatliewen. Dat wollt ech awer preziséieren.

(**Interruption**)

■ **Mme Marie-Josée Frank (CSV).** - Ok, mä et waren awer déi zwee Dokteren, déi deemools do-géint gestëmmt haten.

■ **Une voix.** - Jo.

■ **Mme Marie-Josée Frank (CSV).** - Mä dëse Vote ass eigent-lech symptomatesch fir d'Diskus-sioun iwwert d'net konventionell Medezin. D'Majoritéit vun den Dok-teren - an d'Madame Mutsch huet et scho gesot - préférieren d'Schoulmedezin eendeiteg a stel-le ganz oft d'Alternativmedezin als Scharlatan duer.

Ech géif awer gäre behaupten, dass e groussen Deel vun der Po-pulatioun d'alternativ Medezin ën-nerstëtzt an och dru gleeft. Dëst kum sécher an enger Petitioun zum Ausdrock, déi virun e puer Méint hei am Haus deponéiert ginn ass, mat enger Ënnerschrëftenzuel vu bal 8.000 Leit. Ech fannen et schued, dass vill Dokteren déi complémentaire Medezin einfach verdäiwelen. Si refuséieren, wat se net moosse kënnen.

Ëmmer méi gewënnt een awer den Androck, dass déi konventionell Medezin oft net méi de Wënsch an de Besoinë vun der Populatioun vun haut entsprécht, well ëmmer méi Kranker sichen Dokteren op, déi eng complémentaire Medezin ubidden an och domat hire Ge-sondheetszoustand an och hir Lie-wensqualitéit verbesseren.

D'Madame Mutsch huet elo éi-nescht Ëmfroen aus Frankräich an aus Däitschland zitéiert, ech géif hei eng aus Amerika ervirhiewen. An do ass eng Ëmfro, déi huet bei 831 amerikaneschen Erwuessene ganz interessant Resultater geliw-wert. 70% vun de Befrote ginn éi-schter zu hirem Hausdokter, wéi zu engem Dokter, deen alternativ Me-dezin ubitt. 63 bis 72% vun de Pa-tienten deelen awer hirem Haus-dokter net mat, wa si parallell Me-dezin an Usproch huelen. Da gou-fe si gefrot: Firwat? Dunn hunn 31% geäntwert, si géifen hiren Dokter net als kompetent am Beräich vun der Alternativmedezin halen a 14% waren der Meinung, dass hiren Hausdokter net géif akzeptéieren, wa si dës Medezin an Usproch huelen.

An, contrairement zur konventio-neller Medezin, ass déi complé-mentaire Medezin op den éischte Bléck fir vill Patiente vu grousser Attraktivitéit, well se scheinbar méi einfach ass a méi eng verständ-lech Philosophie huet.

Här President, am CSV-Wahlpro-gramm stoung: „Krank werden ist schlimm genug! Niemand soll auch noch um die Finanzierung seiner Gesundheitsausgaben sorgen müssen. Doch unsere Gesundheit

hat einen hohen Preis, den wir soli-darisch zahlen müssen.“

■ **Une voix.** - Gutt.

■ **Mme Marie-Josée Frank (CSV).** - Jo, ech fannen dat och gutt.

Dann erënneren ech un de Koali-tiounsprogramm, wou d'Reintro-ductioun vum Remboursement vun homeopathesche Medikamenter ugekënnegt ginn ass. An do steet, wat d'alternativ Medezin ube-laangt, nach vill méi. Ech zitéieren: «À côté de la réintroduction du remboursement des médicaments homéopathiques, le Gouvernement déposera un projet de loi portant reconnaissance et réglementation de différentes formes de médecine complémentaire (homéopathie, chiropraxie, ostéopathie, acupunc-ture etc.) tout en maintenant un lien et une collaboration étroite entre les nouvelles formes de médecines et les médecines traditionnelles.

Par ailleurs, le Gouvernement en-tend introduire le remboursement pour certains actes effectués par les professionnels exerçant des médecines complémentaires, pa-rallèlement à celui qui existe pour les kinésithérapeutes.»

Dës puer Sätz aus dem Programm beweisen de Wëllen, d'Motioun aus där leschter Legislatur a konkrete Gesetzer ëmzesetzen.

Här President, am Kader vun där deemoleger Orientéierungsdebat hat ech mech mat engem Spezial-beräich vun der complémentair Medezin befaasst, nämlech dee vun der Psychothérapie. Dëse Beräich war a mengen Aen dee-mools ze kuerz komm.

D'Psychothérapie ass net, wéi dacks behaupt gëtt, nëmmen eppes fir psychesch schwéier ge-stéiert Mënschen. Och wann d'Ak-zeptanz vun der Psychothérapie an der Gesellschaft wiisst, sou fäerten dach ganz oft nach vill Leit, déi haut dovunner profitéieren, fir dat dobausse matzedeelen, well se da vu ville Leit als verréckt erkläert ginn; an dat ass e staarkt Stéck! Ech mengen och do hu mer nach e grouse Klärungsbedarf.

1991 hat déi däitsch Bundesregie-rung eng Expertise am Kader vum Débat vun der Réglementatioun vun dem Psychothérapeutegesetz an Optrag ginn. Et huet sech erausgestallt, dass d'Allgemeinme-deziner en héije Prozentsaz u Pa-tiente behandelen, déi séilesch Problemer hunn - och dat huet éi-neschters d'Madame Mutsch scho gesot. Vill vun deene gi falsch be-handelt andeems hinnen dacks Medikamenter verschriwwen ginn, déi fir si inefficace sinn. D'Expe-rtise huet gewisen, dass bei Patien-te mat psychescher Steierung et oft siwe bis zéng Joer dauert, bis si beim Psychothérapeut ukommen an dann eréischt eng hellefräich Therapie kréien, wou se dann och punktuell op hir Problematik be-handelt ginn. Während deene Jore ginn dës Patiente vun engem Dok-ter zum aneren; dass dat mat héije Käschte verbonnen ass, wësse mer alleguer.

Et stellt sech awer d'Fro vum Käschtepunkt vun der Psychothe-rapie. Dacks gëtt gesot: Dat gëtt ze deier. Ech mengen, datt just de Contraire wouer ass. Eng psycho-therapeutesch Behandlung zur richteger Zäit géif net nëmmen de betraffene Patienten hir psychesch Souffrance erspueren, mä géif der ganzer Gesellschaft enorm Käscht-en, also der Krankekeess, erspueren. Käschten-Notzen-Analyse fir den Asaz vu psychotherapeu-tesche Behandlungsmethoden hunn erginn, dass d'Intensitéit vum Zréckgräifen op d'medezinesch Dëngstleeschungen no psycho-therapeutesche Behandlunge laangfristeg manner kascht wéi bei Patienten, déi keng esou eng The-rapie an Usproch geholl hunn. Déi laangfristeg duerch eng Psycho-thérapie agespuerte Suen decke sécher bei wäitem d'Käschte vun dëser Behandlung.

Ech erënneren drun, datt d'Sozial-partner an de Krankekeessgre-mien och schonn des Öfteren de Wonsch vun engem Finanzéie-rungsmodus vun dësen Akte vun de Psychologen iwwert d'Kranke-keess ausgedréckt hunn. Ech invi-téieren de Minister dës Iwwer-leeungen net onberéiert ze loos-sen, well wann ee bedenkt, datt haut...

(**Interruption**)

...Temesta dat heefegst gebraucht Schlof- a Berouegungsmëttel ass, wat d'Leit hei am Land benotzen, da muss ee soen, datt dat vill Froen opwerft, well haut mat där Liewens-aart vill Mënschen einfach net méi eens ginn an dann eben op esou Mëttel zréckgräifen.

Här President, d'homeopathesch Medikamenter ginn um gesonde Mënsch getest, fir déi fir jiddfer Planz a jiddfer Substanz charakte-ristesch Wierkung op de gesonde Kierper festzustellen, déi a sou ge-nannten „Arzneimittelbilder“ er-faasst ginn. Op der Verpakung vun dëse Medikamenter fënnt een dofir och keng Uwendungsgebiddan an och dacks keng Gebrauchsanwei-sung. Dës Medikamenter, déi rem-bourséiert solle ginn, sinn awer wéi déi aner Medikamenter och nê-mmen an enger Apdikt ze kréien.

Wéi ass et elo mat der Praxis vun der Verschriewung vun dëse Medi-kamenter an eisen Nopeschlän-ner? A Frankräich gëtt hautdës-daags den Undeel vun den Haus-dokteren, déi homeopathesch Me-dikamenter regelméisseg ver-schreiwen, op 12% geschat. Méi wéi 50% vu franséischen Hausdok-tere verschreiwe vun Zäit zu Zäit dës Medikamenter. An der Belsch sollen et ongeféier 2.000 Doktere sinn, a wéi et haut hei am Land ass, wier interessant ze wëssen.

Här President, munchereen do-heem virun der Télévisioun won-nert sech sécher iwwert déi heiteg Diskussioun, well wa mir beden-ken, datt an deene leschte Méint a Wochen ëmmer erëm iwwert d'Krankekeessendefiziter diskutéiert ginn ass, déi mir besser an de Grëff musse kréien, a mat deem heitege Projet de loi mir jo awer zu enger Méibelaaschtung vun de Krankekeese kommen, si sécher-lech vill Leit, déi dat bal net kënne verstoen.

Et gëtt gesot, datt dës Méibe-laaschtung minimal, marginal ausfällt, mä trotzdeem, Här Minister, ech wier frou, wann Dir eis herno heiriwwer kënn Opklärung ginn. Ech perséinlech an och eng grouss Majoritéit vun der CSV-Fraktioun sinn der Meinung, datt dës Medi-kamenter hautdësdaags déi néi-deg Garantien a puncto Qualitéit bidden. Vis-à-vis vun eise Patiente gëtt dës Garantie doduerch verstärkert, datt d'Gesetz net ein-fach jiddfer homeopathescht Medi-kament duerch d'Krankekeess rembourséiere léisst, mä datt dëse Remboursement op datjéinegt beschränkt ass, dat, wéi et op fran-séisch heescht, hiergestallt ass «à partir d'une fiche végétale miné-rale, voire chimique et commercia-lisé sous forme de globules, granu-lés, comprimés ou gouttes».

ler ech zum Schluss kommen, wëll ech der Rapporteuse Merci soe fir de Rapport. Dëse Projet, deen de Patienten eng gewëss Garantie gëtt an zugläich hinnen eng gewëss Fräiheet bitt, fënnt den Ac-cord vun der grousser Majoritéit vun eiser CSV-Fraktioun.

Ech soen lech Merci.

■ **M. le Président.** - Den Här Wagner wëllt lech eng Fro stellen.

■ **M. Carlo Wagner (DP).** - Jo, ech wollt der honorabeler Madame Meyers-Frank just d'Fro stellen...

■ **Mme Marie-Josée Frank (CSV).** - Madame Frank!

■ **M. Carlo Wagner (DP).** - Ma-dame Meyers oder Madame Frank, wéi Dir et gären hätt.

(Hilarité)

Ech wollt d'Fro stellen, ob d'honorabel Dokter Martine Stein-Mergen, d'Doktesch vun der CSV-Fraktioun, deen heite Projet och mat dréit an ob se en och mat stëmmt?

(Interruptions diverses)

■ **Mme Marie-Josée Frank (CSV).**- Also, zurzäit ass...

■ **M. Carlo Wagner (DP).**- Si ass Doktesch bei lech an der Fraktioun.

■ **Mme Marie-Josée Frank (CSV).**- Zurzäit ass d'Madame Mergen nach net hei, an dat gesi mir herno beim Vote.

■ **M. Carlo Wagner (DP).**- Ah, ech hält alt gemengt, Dir géift dat wëssen, a vu dass Dir vun aneren Doktere vun anere Parteie schwätzt, Dir hätt lech besser renseignéiert!

(Hilarité)

■ **M. le Président.**- Den Här Bettendorf huet d'Wuert.

■ **M. Niki Bettendorf (DP).**- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, erlaabt mir fir d'alleréischst der Rapportrice vun dësem Gesetzesprojet Merci ze soe fir hiren ausféierleche Bericht.

Ech wollt vläicht kuerz op eppes agoen, wat d'Madame Frank gesot huet, dat ass dass mir an deem Débat d'orientation net allze vill iwwert d'Psychotherapie geschwat hunn. Ech muss lech soen, dass mir deemools ënner 200 - 200! - verschiddene komplementäre Medizinen oder alternative Medezinen effektiv nëmme véier erausgesicht hunn, d'Ostéopathie, d'Chiropraxie, d'Akupunktur an d'Homeopathie; an do hu mir eréischt en cours de route iwwert d'Psychotherapie geschwat.

Ech si ganz frou haut hei ze héieren, dass Dir dat opgräift, an ech sinn och frou, dass de Minister gesot huet, hie wier ganz beréiert iwwert déi Ausso. Da kann ee jo och dovun ausgoen, dass an Zukunft de Psychotherapeut och als Gesondheetsberuff géif unerkannt ginn.

Mir haten hei an der Chamber eng Motioun geholl, an där mir effektiv d'Regierung opgefuerdert hunn, fir déi véier verschidde Gesondheetsberuffer wéi d'Homeopathie, d'Ostéopathie, d'Chiropraxie an d'Akupunktur als Gesondheetsberuff unzëerkennen, dofir direkt un den Här Minister d'Fro, dass en eis herno seet, wéi wäit dass hie mat sengen Aarbechten ass, fir déi Gesondheetsberuffer dann och unzëerkennen, sou wéi d'Chamber d'Regierung am Débat d'orientation opgefuerdert huet.

Här President, mat dësem Projet de loi gëtt déi sou genannte Liste positive vun de Medikamenter, dat heescht d'Lëscht vun deene Medikamenter, déi vun der Krankekeess rembourséiert ginn, erweidert. Homeopathesch Mëttelen oder besser gesot verschidden homeopathesch Mëttel wäerten an der Zukunft nees an de Genoss vun der Prise en charge vun de Krankekeess kommen. Ech ënnersträichen „nees“, well effektiv virum Gesetz vum 31. Mee 2002 d'Union des Caisses de Maladie homeopathesch Mëttel rembourséiert huet.

Dat heescht awer net, dass dat Gesetz vum 31. Mee 2002 elo géif iwwer Bord geheet ginn. D'Zil vun deem Gesetz war jo och net, d'homeopathesch Mëttel vun der Liste positive erfroezehuelen. Neen, mat deem Gesetz huet déi viregt Regierung an der Persoun vum deemolege Gesondheetsminister Carlo Wagner déi europäesch Direktiv 89/105 aus dem Joer 1988 endlech vollstänneg an eis national Gesetzgebung ëmgësat. Dat och hätt ee vläicht kënnen am Rapport vun dësem Projet de loi ernimmen.

Et muss ee soen, dass dat do a Lëtzebuurger Législatioun ëmge-

sat ginn ass, an dat mat dräizéng Joer Verspéidung. Ech brauch lech net hei eng Zeechnung ze maachen, wien un dësem Retard schold war. Et war doudsécher net de Minister Carlo Wagner, deen de Projet de loi mat Zäiten op den Instanzewee ginn huet, mä dat ware seng Virfaren.

D'Gesetz vum 2002 huet awer en Ausschloss vun homeopathesche Mëttel mat sech bruecht, an dat op Basis vun den Artikelen 17 an 23 vum CAS, déi d'Kritäre vun der Liste positive preziséieren. Ee vun deene Kritären ass nämlech deen, dass d'Efficacitéit vun de Medikamenter muss wëssenschaftlech erbruecht ginn, woumadder déi homeopathesch Mëttelen disqualifizéiert goufen.

Här President, fir dësen onerwënschten Nieweneffekt ze redresséieren, huet de viregte Gesondheetsminister an elo mäi Fraktiounskolleeg Carlo Wagner dëse Projet de loi op den Instanzewee bruecht, an zwar de 16. Dezember 2003, nodeems e Groupe de travail, zesumme gesat vun der Division de la Pharmacie et des Médicaments vum Ministère de la Santé vum Contrôle médical de la Sécurité sociale a vun der UCM, seng Aarbecht ofgeschloss hat. Den Dépôt vun dësem Gesetzesprojet koum deemno méi spët wéi dee vun der Proposition de loi Di Bartolomeo. Dat ass normal. Déi Aarbechten, déi waren nämlech vum 2. Juli 2003, mä d'Aarbechten hu missen ofgeschloss sinn, ier de Projet de loi konnt vun der Regierung déposéiert ginn.

De 16. Januar 2003, also virdrun, hat de Minister Wagner allerdéngs schonn an der Gesondheetskommissioun ugekënnegt, hie géif déi néideg gesetzlech Mesuren huele fir d'Prise en charge vun enger Partie vun homeopathesche Mëttelen erëm ze erméiglechen.

A senger Ongedold huet den deemolegen Oppositionspolitiker vun Diddeleng an der Sitzung vun der Santéskommissioun den 11. Juli 2003 nach eng Kéier nogehaakt a beim Minister nofroeg gelooss, wou dee Gesetzesprojet da géif hänken. Elo annerhalleft Joer méi spët féint den Här Di Bartolomeo sech do ënnen op der Regierungsbänk erëm an e wäert wuel kaum enttäuscht sinn, wann haut seng Proposition de loi virum Regierungstext de kierzeren zitt, dass mir am Fong geholl um Regierungstext schaffen. De Conseil d'État...

(Interruption)

■ **Une voix.**- Très bien.

■ **M. Niki Bettendorf (DP).**- Et geet ëm d'Saach.

■ **M. Mars Di Bartolomeo, Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.**- Et geet ëm d'Saach. Ech gi jiddferengem déi Tranche vu Mériten, déi e verdéngt, selbstverständlech och mengem Virgänger.

(Interruption)

Ganz gär, Här President. Ech komme jo och nach drun.

■ **M. Niki Bettendorf (DP).**- Merci, Här President. De Conseil d'État stellt a sengem Avis vum 12. Oktober 2004 fest, dass den Avis vum Collège médical - Avis, deen annoncéiert war - géif feelen. Bis haut schéngt deen nach net do ze sinn, ass awer menger Meinung no och net legal noutwendeg. Wouer ass awer och, dass de Collège médical an deem Groupe de travail souz, deen d'Gesetz mat virbereet huet. De Collège médical weess also wat an deem Gesetz drasteet.

Här President, erlaabt mer nach allgemeng e puer Wuert iwwert d'homeopathesch Mëttelen ze soen, meng Virgänger hu scho versicht dat ze maachen. Am Kader vun de Preparatiounen fir den Débat d'orientation concernant la réglementation de certaines formes de médecines complémentaires ou

non conventionnelles vum 29. Januar dëst Joer, a wou ech d'Eier hat de Rapporteur ze sinn, ass sech och intensiv mam Thema Homeopathie an homeopathesche Mëttel beschäftigt ginn, mat esou kontradiktoreschen Aussoe vun allen Zorten Experten, Experten engersäits, déi sech vläicht selwer genannt hunn, anerersäits Experten, déi déi schoulesch Prämissen haten; egal. et war eng terribel kontradiktoresch Diskussioun.

Esou hate mer den 11. Juni 2003 an der Santéskommissioun eng Entrevue mat Verrieder vum Syndicat des pharmaciens luxembourgeois. Mir kruten erkläert wat en homeopathesch Mëttel genau ass a wat et net ass. Homeopathie däerf net mat Phytotherapie verwiesselt ginn. Ech hunn d'Impressioun, dass d'Leit dobaussen oft homeopathesch Mëttel mat reng planzleche Mëttel gläichstellen.

Or, e Pflanzenextrakt oder en Téi ass keen homeopathesch Mëttel. Ouni wëllen an den Detail ze goen, kann ee soen, dass homeopathesch Mëttelen aus toxesch, aus planzlechen, mineraleschen oder chemesche Substanze kënn bestoen, déi extrem staark verdénnt goufen. Et däerf ee sech och net der Illusioun higinna mengen en homeopathesch Mëttel wär de facto harmlos an onschiedlech. Och esou Produkter kënnen schiedlech sinn. Et ass kloer, dass all dës Mëttelen eng Autorisation de mise sur le marché mussen opweisen.

Dëse Gesetzesprojet gesäit vir folgend Mëttelen op d'Positivlëscht ze setzen: «Les médicaments homéopathiques unitaires», an ech preziséieren unitaires, «fabriqués à partir d'une souche végétale, minérale voire chimique et commercialisés sous forme de globules, granules, comprimés ou gouttes.» Homeopathesch Cocktails, wou méi Substanzen dra sinn, sinn also net erlaabt, a Salefe sinn hei och ausgeschloss.

Här President, d'Homeopathie huet hir Verfechter an och hir Géigner. Vill Schoulmedeziner gesinn an den homeopathesche Mëttelen héchstens e Placebo, trauen hinne awer kee wirklech heelenden Effekt zou. Ech wëll mech elo hei net an den Débat pro a kontra, oder kontra, aloossen; dat ass in extenso während dem Débat d'orientation hei an der Chamber ervirbruecht ginn. Sécher ass awer, dass homeopathesch Mëttelen déi klassesch Medikamenter net kënnen ersetzen. Ech mengen, do si mir eis heibannen eens.

Wat elo de Remboursement betrëfft, esou gëtt et och do verschidde Meinungen. Déi eng soen, vu dass keng wëssenschaftlech Preuve no alle Regele vun der Konscht, wéi zum Beispill „evidence based medicine“, Randomisatioun, double aveugle, wann deen net besteet, dierfte se och net vun der UCM finanziell gedroe ginn au même titre wéi planzlech oder aner Produkter.

E weidert Argument fir d'Géigner vum automatesche Remboursement huet d'Pharmaindustrie selwer geliwwert, wéi se nom Ausschloss vun den homeopathesche Mëttel vun der Liste positive ganz einfach europawäit d'Präisser erofgesat huet. Richtig ass awer och, dass virum Gesetz vum 31. Mee 2002 de finanziellen Impakt vun homeopathesche Mëttelen am Gesamtbudget vun eiser Union des Caisses de Maladie sech nëmmen op plus/minus 60.000 Euro belaf huet, wat wirklech net terribel war, an do huet doudsécher d'Union des Caisses de Maladie sech net gesond geschrumpft, wou déi net méi rembourséiert gi sinn.

Wéi och ëmmer, fir dass d'homeopathesch Mëttel grad wéi all aner Medikamenter vun der UCM finan-

ziell iwwerholl kënnen ginn, mussen se vum Dokter verschriwwen ginn. Am Kloertext heescht dat, dass de finanziellen Impakt vum Remboursement vun homeopathesche Mëttel vun den Dokteren ofhänkt. Et sinn eis Dokteren op déi mir mussen vertraue kënnen, dass dat, wat si eis opschreiwen, eis an eiser Gesondheet beschtméiglech hëllef.

Et ass awer och eng Tatsaach, dass vill Dokteren - an et sinn der, et ass d'éinescht scho gesot ginn, manner heibannen, wéi an der Chamber vu virdrun, déi dat kënnestestätegen - vun enger staarker Pharmalobby gefléift kréien, wann net souguer harceléiert gi vu Reesender, déi an der Praxis opdauen, fir se vun der Efficacitéit vun hirem Produkt ze iwwerzeegen. Et bleift ze hoffen, dass d'Dokteren déi néideg Objektivitéit an deem Spill do behalen an dass un éischer Stell d'Wuel vum Patient steet.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, meng Fraktioun wäert dëse Projet de loi selbstverständlech stëmmen, an ech soen lech alleguerten häerzlech Merci fir d'Nolauschteren.

■ **Plusieurs voix.**- Très bien.

■ **M. le Président.**- Als nächste Riedner ass den Här Huss age droen.

■ **M. Jean Huss (DÉI GRÉNG).**- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et ass kloer, dass déi Gréng och dëse Projet wäerte stëmmen. Dat heiten ass e Remboursementsprojet vun homeopathesche Mëttelen. Mir hate verlaangt, dass esou Mëttelen och mussen kënn rembourséiert ginn. Mir ware scho virun '99 eng Kéier an d'Öffentlecheet getrueden, mam Wonsch dass verschide sou genannten alternativ, komplementar oder net konventionell Medezine sollen endlech unerkannt ginn. Mer haten och dem deemolege Minister am Joer 2000 e Pabeier iwwerdroen, wou mir virun allem vun deene Medizine geschwat hunn, déi finalement an d'Diskussioun komm sinn: Homeopathie, Akupunktur, Ostéopathie a Chiropraxie. Mir haten och nach vun der Ernährungsmedezin deemools geschwat, doriwwer ass awer net diskutéiert ginn, a vun der Psychotherapie.

(M. Niki Bettendorf reprend la Présidence)

Et ass elo esou, dass mir déi Debatt jo laang an der Kommissioun gefouert hunn, esou wéi den Här Bettendorf dat hei erkläert hat. Ech wëll net nach eng Kéier am Detail op déi Debatten agoen, déi do gefouert gi sinn iwwert d'Wëssenschaftlechkeet, beziehungsweise d'net Wëssenschaftlechkeet oder d'manner Wëssenschaftlechkeet vun deenen eenzelne medezineschen Therapien. Ech wëll dat elo hei net nach eng Kéier jugéieren.

Just vläicht eng kleng Saach, well et mer awer witzeg erschéngt: Eng nei Etüd, déi viru ronn dräi Wochen, engem Mount an Däitschland erschéngt ass, net am Bezuch op d'Homeopathie, mä op d'Akupunktur; eng Etüd, déi awer Verschiddenes a Fro stellt, well jo op där enger Säit gesot gëtt d'Schoulmedezin, dass ass déi eenzeg wëssenschaftlech, „evidence based medicine“, déi also déi eenzeg ass, wou ee ka Kritären uwenden, déi herno och zu engem Succès féieren. Dat géllt anscheinend fir déi ganz klassesch Medezin par rapport dann zur Akupunktur.

Do sinn dann Etüde gemaach gi vu verschiddenen däitsche Krankekeessen, dass ass déi sou genannt Gerac-Etüd, déi um leschten Orthopädekongress zu Berlin presentéiert ginn ass, an do ass et ëm Patientengangen, déi entweder Réckwéi haten oder déi de Knéi wéi haten. An do sinn da verschidde Methoden ugewant gi fir déi Leit ze kontrolléieren. Hei ass dann engersäits déi klassesch chinesesch Akupunktur ugewant ginn, an där Schmerztherapie vun deenen do-

ten zwee Malaisen. Op där anerer Säit ass Schäinakupunktur gemaach ginn an drëttes ass och klassesch Medezin ugewant ginn. Dat heescht klassesch Medikamenter, verbonne mat hanneno Massagen, Gymnastik an esou virun. Or, d'Resultater vun där Etüd sinn opschlussräich, zumol wat op där enger Säit déi klassesch Schoulmedezin ass, déi anscheinend déi eenzeg wëssenschaftlech Wäertegkeet huet.

Bon, d'Resultater sinn déi heiten. Bei Kreuzschmerzen, wéi se dat genannt hunn, ass et esou, dass déi richtig Akupunktur a 47,6% gehollef huet. Schäinakupunktur huet awer och gehollef, an zwar a 44,2%, an da kënn den absoluten Hummer, d'schoulmedezinesch Therapie mat Pëllen a mat uschléissende Massagen huet do derbäi just a 27,4% gehollef. An där dote Logik géif een net diskutéieren iwwert de Remboursement vun der Akupunktur, mä da misst een diskutéieren iwwert de Remboursement vun der Schoulmedezin an deenen dote Beräicher.

(Hilarité)

Wat d'Knéien ubelaangt, ass an där Etüd erauskomm, dass echt Akupunktur an 51% genëtzt huet, Schäinakupunktur huet gehollef an 48% an d'standard schoulmedezinesch Therapie huet gehollef an 28% vun de Fäll; also hei déiselwecht Konklusioun. Wat ech mat deem Beispill hei just wollt weisen, dat ass dass ech der Meinung sinn, dass ee muss ganz virsiichteg sinn, wann een dat eent géint dat anert wëllt auspülen.

Fir eis Gréng ass et ganz kloer, dass d'Schoulmedezin immens Mériter huet. Ech wëll dat hei nach eng Kéier däitlech soen, ech hunn et ëmmer hei betount. Op där anerer Säit ass et awer esou, dass et eng Rei vu sou genannten, egal wéi ee se nennt, parallel, alternativ, complémentaire an esou viru Medezine gëtt, déi an der Praxis an deene leschten 20, 30 oder 50 Joer awer och schonn Heelerfolleger bruecht hunn a ville Leit gehollef hunn. An da muss een a mengen Aen eng Iddi méi offe sinn an unerkennen, dass do och Méiglechkeete vun Therapien an deem dote Beräch bestinn an et däerf een do net einseitig soen, „evidence based medicine“, well wann ee seet, „evidence based medicine“, da muss ech soen, wann een d'Kritäre vun der „evidence based medicine“ op d'Schoulmedezin selwer géif uwenden, dann dierften 80% vun de schoulmedezinesche Medikamenter net rembourséiert ginn, well déi sinn net „evidence based“ an et wäert och ni méiglech sinn, fir déi ganz klassesch Medikamenter „evidence based“ ze iwwerpräifen. Dat wäert ni méiglech sinn, ganz einfach well d'Medezin permanent an och mat ëmmer neie Medikamenter an enger Evolutioun ass an et wäert also ni méiglech sinn eng total 100%eg wëssenschaftlech Method ze fannen, déi dann no sou genannten doppelblinde randomiséierte Konditiounen duerchgefouert gëtt; dat wäert ni méiglech sinn.

Et soll ee Wëssenschaftlechkeet an der Medezin ustriewen - deen Usproch ass ganz gutt a richtig -, mä et soll awer eng gewësse Bescheidenheet do sinn. Fir mech ass d'Medezin keng Wëssenschaft. Fir mech bleift d'Medezin nach ëmmer eng Heilkunst an et wäert och ëmmer eng Heilkunst bleiwen, och wann ee wëssenschaftlech Methode ka siche fir se ze iwwerpräifen - dat just méi allgemeng dozou gesot.

Et wier och falsch a mengen Aen, wann een elo nach géif just d'Alternativmedezin ënnerstëtzen, well och do ginn et Limiten an och an der Alternativmedezin ass et esou, dass et vill Scharlatanismus effektiv gëtt. Do gëtt et Scharlatanismus an et muss een, wann een als Chamberskommissioun iwwer esou Saachen diskutéiert, scho ganz virsiichteg virgoen. Meng Virgänger

hei op dem Pult, den Här Bettendorf an och d'Madame Frank, hunn dovunner geschwat, datt ee misst zum Beispill schwätzen iwwert d'Psychotherapie, där Meenung sinn ech och, mä datt een awer och schwätze muss, dat ass eis Meenung, iwwer Ernährungsmedezin op där enger Sait a virun allem och iwwer Ëmweltmedezin, an net nëmmen doriwwer schwätzen, mä dann och iwwert e Remboursement dovunner schwätzen. Ech wäert dat elo eng Iddi méi am Detail erklären.

Fir d'éischt mol zur Psychotherapie, wou mer kuerz ugefaangen haten driwwer ze diskutéieren; an et ass effektiv esou, wéi den Här Bettendorf gesot huet, datt mer do net méi virukomm sinn. Et wier och falsch gewiescht do eppes iwwert de Knéi ze brieche, mä ech mengen elo an der Santéskommissioun solle mer eis de Problem vun der Psychotherapie, vun der Ernährungsmedezin a vun der Ëmweltmedezin virhuelen an an der Chamberskommissioun dës dräi Disciplinë seriö diskutéieren.

Firwat Psychotherapie? Ech mengen et ass ganz kloer an et ass richtig, datt besonnesch bei de Generalisten och ëmmer méi Leit optauchen, bei deenen et kloer ass, datt och psychesch Problemer eng Ursaach spillen. Wou kënnen déi psychesch Problemer hierkommen? Dat kënnen Sozialproblemer sinn. Dat kënnen Problemer sinn, wéi d'Angscht virum Chômage oder wierklech am Chômage. Dat kënnen Familljeproblemer sinn, wou et net méi geet. Dat kënnen bei Kaner oder bei Schüler oder och bei Adolescenté Problemer si vum Eruwuessen oder mat der Schoul an esou virun. Et gi vill Ursaachen, déi kënnen zu psychesche Problemer vun de Leit féieren. Ech mengen dat muss een effektiv esou gesinn.

An dann ass natierlech d'Reaktioun ganz heefeg déi, déi och hei, ech menge vun der Madame Frank - oder war et den Här Bettendorf - scho gesot ginn ass, datt et als Äntwert, wann esou Patienté mat esou Problemer beim Generalist oder beim Psychiater optauchen - an net nëmmen hei am Land, mä och vu Länner ronderëm eis - ëmmer méi heefeg zu enger Médicaliséierung vun deene Problemer kënn, dat heescht et gëtt Psycho-pharmaka agesat; an zwar vu Psychiateren a vu Generalisten. Ob dat elo Anti-depressiva sinn oder Calmantë sinn oder angschtléissend Mëttele sinn an esou virun, déi ginn dann agesat an dann ass den Dokter de Problem mol lass. Dat geet de Patient heem, hien hält seng Pëllercher an esou virun, bis et erëm net méi geet, da kënn et erëm zréck an et ginn erëm nei Pëllercher oder et ginn aner Pëllercher probéiert.

De Problem do derbäi ass, engersäits ass et eng Médicaliséierung vu sozialen oder vu mënschleche Problemer, déi dozou féiert - an dat ass nogewisen -, datt a manche Fäll Niewewierkungen optrieden an a manche Fäll, an dat sinn net wéineg Fäll, Ofhängegkeeten optrieden. An zwar och bei deenen neiste Kategorië vun deene sou genannten Anti-depressiva, déi um Marché sinn; ob dat de Prozac ass, ob dat de Soloft ass oder op dat Temesta ass an esou virun, déi hei schonn zitéiert gi sinn. A kuckt emol - dat ass hei virdru richtig gesot ginn - bei de Krankekeese wat fir eng Medikamenter am meeschten iwwert den Dësch vum Apdikter ginn. Ënnert deenen 20 meescht verkaafte Medikamenter si mindestens fënnf Anti-depressiva.

■ **Une voix.** - Souguer méi!

■ **M. Jean Huss (DÉI GRÉNG).** - Oder méi souguer. Ech hu gesot mindestens. Souguer méi, sot Der!

Dat heescht also, do ass e Problem dee besteet an dat kann esou net sinn, besonnesch och well Dépendanceproblemer doduerjer geschafe ginn. An dann ass et, a

mengen Aen oder an eisen Aen, vill méi sënnvoll mol ze kucken, wat sinn d'Ursaachen, wat fir eng Mëssbräich ginn do gemaach. An op där anerer Sait ze kucken, wat sinn aner Méiglechkeete fir deene Problemer entgéint ze kommen. Da si mer am Beräich vun der Prévention an eiser Gesellschaft - déi alldéngs iwwert d'Gesondheetswiesen erausgeet, et ass och eng sozial Prévention déi da muss gemaach ginn - a mir sinn am Beräich vun der Psychotherapie. Dofir ass et also och wichtig, fir iwwer Psychotherapie ze diskutéieren, fir ze kucke wat fir eng Form vu Psychotherapie - mir mussen eis dat virstelle loosse - do sollen unerkannt ginn, an Unerkennen ass och verbonnen dann an eisen Ae ganz kloer mam Remboursement vun esou Therapien.

E weidere Beräich, deen ech virdru kuerz ugeschwat hunn a wou ech mengen, dee misst mer diskutéieren, dat ass de Beräich vun der Ernährungsmedezin a wat de Remboursement ubelaangt.

Här Minister, wat de Remboursement ubelaangt. Well et jo hei e Remboursementsgesetz ass an d'Homeopathie jo zu engem Deel erëm rembourséiert gëtt, mengen ech, datt een och misst ganz schnell agéieren um Niveau vun der Zännmedezin. An zwar am Beräich vu Krounen, Brécken, Prothesen an esou virun. Vun deem Material wat am Moment op eng Aart a Weis rembourséiert gëtt, déi eng Schan ass fir e rächt Land wéi Lëtzebuerg. Mir sinn an enger Situatioun wou Leit, déi net vill Suen hunn, sech iwwerleeën ob se sech kënnen eng Bréck abauen loosse oder net, wann et muss gemaach ginn. Ganz einfach well déi Produkter immens deier sinn an den Taux de remboursement, deen ass katastrophal niddereg. Dee läit net vill méi héich wéi dee vun enger normaler Fëllung. An dat kann net sinn. An dofir ass et dréngend noutwenneg am Beräich vun dem Zännmaterial d'Remboursementsfro endlech och mol méi sozial ze léisen.

An e weidere Punkt - dat wësst Der, Här Minister, well ech scho laang an där doten Affär aktiv sinn - ass och am Beräich vun der Ëmweltmedezin, wou eng ähnlech Situatioun ass. Dat heescht wou een da Leit huet, déi duerch d'Ëmwelt krank gi sinn, mengetwegen an hirer Wunneng krank gi sinn, déi also scho gezwonge gi sinn no Moosungen, déi an hiren Haiser gemaach gi sinn, Saachen ze ersetzen, Holztäfelungen erauszerrappen aus hiren Haiser oder Tapis plain, wouduerch se krank gi sinn, erauszerrappen. Zousätzlech si se krank a si wandere vun Dokter zu Dokter a si kréien ëmweltmedezinesch Diagnostik an Ëmwelttherapie entweder nëmmen deelweis oder guer net rembourséiert. Och do kënnen sozial Fäll entstoen. An ech mengen och do muss also gekuckt ginn, fir ëmweltmedezinesch Diagnostik an Therapie hei am Land endlech zu engem seriöe sozialen Taux ze rembourséieren.

Dat gesot mengen ech sinn dat just d'Iddien, déi mer sollen an der nächster Santéskommissioun diskutéieren, wou ech awer och hoffen, datt d'Regierung awer och selwer méiglech schnell aktiv gëtt, fir deenen dote soziale Problemer entgéint ze kommen, a wa mer dat dote maachen, mengen ech, da si mer als Kommissioun fir déi nächsten een, zwee Joer op engem ganz gudde Wee an da kënnen relativ kuerzfristeg eng Rei vu wichtige Problemer am Beräich vun engem soziale Remboursement vun esou Saache geléist ginn.

Nach e Wuert zu de Krankekeesen. Also wann et eng Kategorie vu Medikamenter gëtt, déi mat Sécherheet d'Krankekeesen net belaauchten oder héchstens minim belaauchten, da sinn et wierklech d'homeopathesch Medikamenter, well se absolut bëlleg sinn, vill méi bëlleg wéi klassesch Medikamen-

ter. Well wann all déi Patienten, déi homeopathesch Medikamenter rembourséiert kréien, géife klassesch Medikamenter kréien, da géif et d'Krankekeesen ouni Zweifel vill méi deier ginn. An ech mengen och, datt wann een higeet an et mécht een eng seriö Préventionspolitik, zum Beispill a Saachen Ëmweltmedezin, da kann dat och, mindestens mëttelfristeg, fir d'Krankekeesen Aspueerpotenzialer matsechbréngen. Mir mussen also kucken eng Santéspolitik ze bedreiwen, déi de Leit hëlleft, déi ouni Dogma fonctionnéiert, déi oppen ass, déi no vir kuckt, déi innovativ ass an déi awer och probéiert, fir d'Leit e sozialen Ausgläich ze hunn, dat heescht, datt net d'Leit mussen alles aus hirer Täsch bezuelen. Dohinner däerfe mer op jiddede Fall net kommen an dofir, wéi gesot, den Opruff un Iech, no der Homeopathie och schnell an anere Saachen ze handeln, déi ech hei opgezielt hunn.

Merci.

■ **M. le Président.** - Merci, Här Huss. Als leschte Riedner ass den Här Jaerling agedroen. Här Jaerling, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Aly Jaerling (ADR).** - Merci, Här President. Ech wëll och der Madame Rapportrice an der Presidentin vun der Sozialkommissioun Merci soe fir hiren ausféierleche Rapport, awer besonnesch Iech Merci och fir d'Zousécherung, dass dëst Gesetz nëmmen en Ufank ass an den Diskussiounen, déi mir iwwert d'alternativ Medezin féieren, an dass déi Diskussiounen och an Zukunft solle weidergefouert ginn.

Och wann dëse Gesetzesprojet textuell net vill ausseet an inhaltlech kleng ass, esou huet en awer dach eng déif gräifend Bedeitung. Eng déif gräifend Bedeitung an deem Sënn, datt mir lues a lues vun deem traditionelle medezineschen Denken an Handelen ewechkommen an de Wee awer och lues a lues opmaache fir alternativ Medezin an déi uerkennen.

Fir den ADR huet dëse Projet awer eng weider besonnesch grouss Bedeitung, an zwar eng grouss demokratesch Bedeitung. Ech mengen, doriwwer ass hei nach net geschwat ginn, well peinelichst versicht ginn ass, verschidden Elementer aus der Vergaangenheet doriwwer ze verstopen. Well dëse Projet ass de Beweis dofir, dass, wa Bierger sech manifestéieren, d'Politik och muss reagéieren.

Dofir, Här President, erlaben ech mir e kleng Réckbléck ze maachen iwwert d'Grënn, firwat dass mir dee Gesetzesprojet haut iwwerhaupt hei virleien hunn. Ech mengen, dat ass net eleng doduerch, datt de Minister oder den Här Di Bartolomeo e Projet hei virgeluecht huet.

De 15. am Haartmount 2002 sinn op der Lëscht vun de positive Medikamenter d'homeopathesch Medikamenter vum Remboursement ausgeschloss ginn. D'Haaptinitiatore vun dëser Mesure schénge mir Medeziner aus de Reie vun CSV, LSAP an DP gewiescht ze sinn, well besonnesch déi zwee Medeziner vun der DP - an dat kann ee roueg noliessen -, déi hei am Parlament vertruede waren, sinn es net midd ginn, d'alternativ Medezin als Scharlatanismus an d'Lächerlechkeet ze zéien.

Doropshin ass deemools awer eng grouss Protestwell duerch d'ganz Land gaangen. Eng Protestwell, déi sech an enger Petitiounslëscht mat 8.537 Ënnerschrëften niddergeschloen huet an deelweis zum politeschen Ëmdenken iwwert d'alternativ Medezin an d'homeopathesch Medikamenter gefouert huet.

Här President, haut kënnen mir als ADR mat Houfert drop hiweisen, dass et den ADR-Deputéierten Dokter Jean Colombero war, dee sech konsequent agesat huet, dass d'homeopathesch Medikamenter erëm op d'Positivlëscht vun de Medikamenter haut kommen.

(Interruption)

Dir hutt hei éineschters gesot, et wär eng Tranche vu Mériten auszeschwätzen hei, an ech mengen do géif awer och den Dokter Jean Colombero dozou gehéieren, well et war och den Dokter Jean Colombero, deen an enger Rekordzäit déi 8.537 Ënnerschrëfte gesammelt huet an dem Chamberspräsident iwwerrecht huet. Och wann d'Madame Frank hei peinelichst versicht huet, den Numm vum Autor vun dëser Petitiounslëscht net ze nennen, sou ass et awer eng Evidenz, et war den Dokter Jean Colombero, deen och de 4. am Heemount 2000 am Opdrag vum ADR eng Gesetzespropositioun iwwert d'alternativ Medezin hei deponéiert huet, mat der Recommandatioun fir d'Homeopathie, d'Chiropaxie, d'Akupunktur an d'Phytotherapie unzëerkennen.

De 27. am Heemount 2001, also e Joer duerno, war awer nach ëmmer näischt geschitt. An et war och do erëm eng Kéier den ADR-Deputéierten Dokter Jean Colombero, deen eng Interpellatioun agereecht huet iwwert d'alternativ Medezin. Et war awer einfach deemools erbäermlech nozelauschteren, an dat wëll ech awer net hei verfeelee virzebréngen, wat am Zesummenhang vun der alternativer Medezin Verschiddener vu sech ginn hunn, a mat wat fir enge klengkaréierten an aarmséilegen Ausdréck verschidden Traditionsummedeziner versicht hunn, ëmmer erëm d'alternativ Medezin lächerlech ze maachen.

Här President, fest steet awer haut, datt dank Idealiste wéi dem Dokter Jean Colombero an awer och nach anere Verfechter vun der alternativer Medezin hei an der Chamber dës Medezin endlech um Wee ass, eng effektiv Unerkennung ze kréien. Bemierkungen, datt déi homeopathesch Medikamenter just deier wieren an näischt géifen notzen, sinn einfach lächerlech. Ech mengen, dat huet den Här Huss och scho gesot, an och wann do lo am Zesummenhang mam Budget vun de Krankekeese geschwat gëtt, sou kann ech mir virstellen, dass et nach ganz aner Saache gëtt, déi de Budget vun de Krankekeese méi belaauchte wéi déi puer homeopathesch Medikamenter, déi hei am Land elo wäerte verschriwwé ginn. Ech denken do erëm un d'Ënnerscheeder vun der éischter an zweeter Klass, wat do fir e gëllene Skalpell bezuelt gëtt - dat gëtt méi deier wéi homeopathesch Medikamenter.

Wann deem esou sollt sinn, wann dat soll sou deier sinn, da stellen ech mir d'Fro, wisou dann zum Beispill nach Medikamenter mat Placeboeffekt vun den traditionelle Medeziner verschriwwé ginn, wou dach ganz genau gewosst ass, dass déi medezinesch guer näischt notzen, an trotzdeem hu se bei verschiddene Patienten awer e positiven Effet - an et ass dat, wat mir wichteg erschénkt, an och wichteg ze sinn huet.

Mat deem Gesetzesprojet vun haut maache mir de Wee weider op a Richtung Unerkennung vun der alternativer Medezin, eben duerch d'Erëmaschreiwé vun homeopathesche Medikamenter an déi Positivlëscht vun de Medikamenter. Dëst ass e weideren Erfolleg vum ADR, well ouni eisen Drock an ouni onermiddlechen Asaz vum ADR-Deputéierten Dokter Jean Colombero wär dat net méiglech gewiescht.

(Interruption)

Här Huss, dat ass net wouer. Ech hunn hei och all déi Leit ervirgehewen an der Chamber - an ech hunn och kee Problem Ären Numm

do mat ze nennen -, déi sech hei agesat hu fir d'alternativ Medezin. Ech hunn dat virdru gesot, an et fällt mir och keng Zack aus der Kroun, wann ech hei zouginn, dass Är Partei och Virreider war vun där Medezin. Ech mengen, dat stéiert mech absolut guer net. La fin justifie les moyens.

Ech hoffen, datt de Wee, dee mir ageschloen hunn, endlech d'Méiglechkeete schaaft fir d'alternativ Medezin an engem legale Kader weider auszebauen, an dat am Respekt vum Patient, deem d'Wiel vu sengem medezinesche Betreier an de Choix vun ofgesécherte Medikamenter muss garantéiert ginn, an dat ouni finanziell, awer och soss Contrainten.

D'Erweiterung vun der Lëscht vun de positive Medikamenter dréit och dozou bäi, dem Patient sécher Medikamenter unzebidden, déi e vun der Sécurité sociale no deem normalen Tarif zréckbezuelt kritt. Et verhënnert zudeem och nach, datt de Patient déi Mëttelen, déi en net hei kritt, oder fir déi en ze deier muss bezuelen, iwwert den Internet bestellt oder se an d'Ausland kafe geet, ouni datt awer do eng Garantie ass, datt se dat halen, wat op publizistischem Glanzpabeier versprach gëtt.

Legal registréiert Medikamenter ginn dem Patient Vertrauen an dës Substanzen, an et ass och eng Kontroll doriwwer do, an de Remboursement ass eng weider Motivatioun, nëmme sou Medikamenter méi ze benotzen. D'Unerkennung vun der alternativer Medezin an den homeopathesche Medikamenter hëlleft effektiv d'Wuelbefanne vun eiser Populatioun ze verbesseren.

D'Gesondheet an d'Wuelbefanne vum Mënsch ass dat wichtegst Kapital, wat mir iwwerhaupt hunn. Besonnesch wat d'Gesondheet vum Mënsch ubelaangt, soe mir ganz kloer, „la fin justifie les moyens“. Wann de Mënsch sech duerch dëst oder dat traditionellt oder alternativt Medikament wuelfüllt an et em besser geet, ech géif mengen, da solle mir him dat Medikament oder dat Mëttel ginn, awer ëmmer an engem legale Kader an an engem Kader, deen nëmme Substanzen zouléisst, wou dem Mënsch kee Schued kann entstoen. An esou ee Kader ass eben déi Positivlëscht vun de Medikamenter an dofir kënnen mir als ADR och dësem Gesetzesprojet ouni Bedenken eis Zoustëmmung ginn, awer och mat der Zousécherung, datt mir zesumme mam Dokter Colombero eis weider wäerte fir d'alternativ Medezin an déi domadder verbonnen Heilmëttelen asetzen. Dat awer ëmmer an engem legale Kader ouni de Wee opzemaache fir doutéis Heilpraktiken.

Här President, ofschléissend wëll ech awer nach mäi Bedauern ausdrécken, dass am Zesummenhang mat där positiver Lëscht vun de Medikamenter ëmmer nach d'Dokteren net kënnen bei der Opstellung vun dëser Lëscht mat bedeelegt ginn. Et ass de Contrôle médical vun der Sécurité sociale, deen dru bedeelegt ass, deen awer ganz oft eng aner Approche huet wéi d'Dokteren, déi an der Praxis schaffen an déi all Dag mat de Patienten ze dinn hunn a mat de Patienten e ganz anert Vertrauensverhältnis hu wéi de Contrôle médical vun der Sécurité sociale. Dofir bedauere mir dat.

Ech wëll dann nach eng Kéier hei, nodeem dass awer lo eng Rei Joren erëmgange sinn an en Ëmdenken hei stattfonnt huet iwwert d'homeopathesch Medezin an och iwwert déi Positivlëscht vun de Medikamenter, dann nach eng Kéier eng Motioun hei areeche, déi den Här Colombero hei agereecht hat, an zwar déi, dass och d'Doktere solle bedeelegt ginn un der Opstellung vun der Lëscht vun de positiven Medikamenter.

Motion 1

La Chambre des Députés,

- *considérant que l'article 22 du Code des Assurances sociales prévoit que la liste positive des médicaments pris en charge par l'assurance maladie est établie par les statuts, la Direction de la Santé - Division de la Pharmacie et des Médicaments - et le Contrôle médical de la Sécurité sociale, demandés en leurs avis;*

- *considérant que dans l'article 22 aucun représentant de médecins travaillant sur le terrain n'est prévu;*

demande au Gouvernement

- *de faire participer des représentants des médecins travaillant sur le terrain à l'établissement de la liste positive des médicaments pris en charge par l'assurance maladie.*

(s.) *Aly Jaerling, Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp, Robert Mehlen.*

Ech soen lech Merci fir d'No-lauschteren.

■ **M. le Président.** - Merci, Här Jaerling. Elo huet d'Regierung d'Wuert.

■ **M. Mars Di Bartolomeo, Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.** - Merci, Här President. Ech ergräifen d'Wuert mat enger gewësser Emotioun, well et deem éischte Projet ass, deem ech am Numm vun der Regierung därëf verdeedegen,...

(Interruption)

Voilà, et ass e gutt Omen!

...a well ech doriwwer eraus selwer bedeelegt sinn iwwert d'Proposition de loi. Dofir brauch ech lech dann och meng Proposition de loi net ze presentéieren.

Ech wollt nach eng Kéier kuerz drun erënneren, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, dass den Déremboursement vun homeopathesche Medikamenter viru gutt annerhallwem Joer net aus prioritär politeschen Iwwerleeungen oder aus ideologeschen Iwwerleeungen oder finanziellen Iwwerleeunge geschitt ass, mä doduerch entstanen ass, dass mer eng Direktiv transposéiert hunn, déi mat der Definition vun de Medikamenter d'homeopathesch Medikamenter net méi zougelooss huet. Ech wëll och ënnersträichen, dass bei den Diskussiounen iwwert dat Gesetz deemools, mat der Ausnahm vun Dokteren, déi fréier op der DP-Säit souzten, an déi dann haut op der CSV-Säit sëtzen, eng grouss Unanimitéit do war, fir de Remboursement vun engem Deel vun den homeopathesche Medikamenter, an ech ënnersträichen, net vun allen homeopathesche Medikamenter, erëm hierzestellen. Well och virum 1. Januar 2003 sinn net all homeopathesch Medikamenter zrëckbezuelzt ginn, nëmmen déi sou genannten Unitären, déi aus enger Substanz hiergestallt sinn.

Et soll een also net de Leit ze verstoe ginn, dass elo alles géif rembourséiert ginn. Dat wär eng falsch Informatioun an dat wëlle mer net maachen. Net aus finanziellen Ursaache sinn deemools d'homeopathesch Medikamenter net méi rembourséiert ginn, well effektiv de Remboursement eng kleng Drëps an deem grouse Gewässer vun der Assurance-maladie duergestallt huet, wéi richtig gesot, 2001 waren et genee 60.000 Euro, a wann een och net 60.000 Euro därëf als näischt duerstellen, esou compromettéiere se awer net den Equilibre vun de Krankeeseen.

Den deemolege Gesondheets- a Sozialminister - dorunner huet sech näischt geännert - war direkt d'accord, och scho bei den Debatten, fir de Remboursement erëm hierzestellen. Et ass doropshin no dem Deelremboursement zu enger Petitioun komm, wou net nëmmen een dru bedeelegt war, mä wou ganz vill Leit dru bedeelegt waren, fir déi 8.000 Ënnerschrëften zesummen ze droen. Et ass eng Proposition de

loi komm. Et ass e Projet de loi komm an, wéi scho virdu gesot, hei soll een, mengen ech, wann ee vun engem Mérite ka schwätzen, nodeem den Déremboursement geschitt war, sech dat ganz équilibréiert deelen. Hei gëtt et keng haart Stëmmen an der Chamber, jiddefalls net bei deenen, déi do sinn, déi géint de Remboursement géife plädéieren.

Ech si ganz frou, dass mer et fäerdeg bruecht hunn elo nom Regierungswissel ganz schnell de Projet virun d'Chamber ze bréngen. Et ass effektiv e kleng Projet, wann ee kuckt wéi vill Artikelen dass en huet. Mä et ass awer e Projet, dee vill an animéiert Diskussiounen ka suscitieren.

Ech wëll och ënnersträichen, dass d'Regierung net déi Terminologie an dee Begrëff vun alternativer Medezin gëlle léisst, well et ganz kloer ass, dass Homeopathie an och déi aner complémenteaire Medezinen net eng Alternativ, en Ersatz fir klassesch Medezin sinn, mä héchstens als Complément dozou kënnen gëllen, also déi klassesch Medezin kënnen ergänzen. Wann déi complémenteaire Medezinen op hir Grenzen treffen, dann ass et noutwendeg, datt een op déi klassesch Medezin zrëckgräift.

Ech wëll och ganz kloer soen, dass ee muss drop hiweisen, dass homeopathesch Mëttele sécher bei enger Rei vu Krankheete kënnen wierken, bei enger Rei vun anere Krankheeten awer sécher net, an een et och dann net soll prioritär versichen, well dat kann Zäit kaschten, an Zäit ass bei schlëmmen Krankheeten e Facteur, deem een net därëf ënnerschätzen.

De Choix fir d'homeopathesch Medikamenter ze rembourséieren ass net e Choix géint déi klassesch Medezin. Et soll héchstens e Choix erméigleche vun de Leit bei verschiddene Krankheeten, besonnesch bei méi lichte a méi lästige Krankheeten dorop zrëckze-gräifen.

Ech deelen och net déi Meenung, dass dat hei e falsche Schrëtt wär, zu engem Zäitpunkt wou een iwwer Krankekeesendefiziter schwätzt, dass et e falsche Schrëtt doduerch wär, dass ee Saachen erëm rembourséiert, déi een net méi rembourséiert huet. Dat ass net richtig. Et stellt den Equilibre vun de Krankeeseen net a Fro. Et ass och net esou, dass no dem 1. Januar 2003 de Konsum vun den homeopathesche Medikamenter erfog gaange wär. De Konsum ass stabil bliwwen, mä et geet hei och ëm e Signal, dat ee setzt, dass een a verschiddene Pathologien de Choix vum Patient respektéiert, an et muss ee soen dass et net déi Patientin sinn, déi op homeopathesch Medikamenter zrëckgräife bei méi kleng Krankheeten, déi den Déséquilibre vun de Krankeeeise géifen hierstellen, well se ganz gefillvoll mat deene Medikamenter ëmginn.

(Interruptions)

De Fraktiounspräsident vun der CSV bréngt mech aus dem Konzept, mä ech fannen, Här Fraktiounspräsident, an do si mer enger Meenung, „das Kind im Manne“ ass dat beschte Medikament wat ee kann hunn, an een deem net méi...

(Hilarité)

...ka laachen, bon, mat deem senger Gesondheet ass et net zum Beschte gehalen.

(Interruptions diverses)

■ **M. le Président.** - Här Minister, fuert weider, well mir hunn nach vill um Ordre du jour fir haut.

■ **M. Mars Di Bartolomeo, Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.** - Ech geheien dann dee méi séiere Gank an, Här President.

Leit, déi also homeopathesch Medikamenter gebrauchen, gi virsiichteg mat dem Konsum vun de

Medikamenter ëm, sinn also meeschtens net verdächtig, dass se en Iwwerkonsum vu Medikamenter gebrauchen.

Ech wëll awer och drop hiweisen, dass d'Diskussioun iwwert d'homeopathesch Medikamenter net eleng eng Diskussioun ass iwwert deem een Typ vu Medikamenter oder iwwert deem aneren Typ vu Medikamenter, mä ganz oft och eng Diskussioun iwwer eng Astellung, déi d'Leit mat homeopathesche Medikamenter verbannen. A ganz oft gëtt mat Homeopathie, mat homeopathesche Medikamenter och d'Gefill, den Androck vermittelt, dass wann ee bei en Dokter geet, dee sech op Homeopathie spezialiséiert huet, ee méi Zäit kritt, dass ee méi Attentioun kritt. An dofir wëll ech soen dass déi Diskussioun iwwer homeopathesch Medikamenter, oder déi Gefiller, déi domat verbonne sinn, sech net sollen op d'Diskussioun iwwert deem heite Beräich beschränken, mä déi doten Diskussioun insgesamt eropbeschwieren, wivill Zäit een an der Medezin dem Patient ka widmen, net nëmmen an der Homeopathie, net nëmmen an der complémentaire Medezin, mä an der Medezin schlechthin. An dat ass eng Diskussioun déi mer bereet sinn ze féieren, och bei méi komplizéierte Pathologien, wou den Dokter méi Zäit brauch, déi een och muss kënnen honoréieren.

Dat gëllt ënner anere och elo fir deem neie Projet, dee mer amgaange sinn unzepaken, d'Gestioun vum Dossier duerch de Generalist, wou de Generalist eng Supervisioun iwwert de Werdegank vum Patient mécht a wou een dem Generalist och dofir muss a soll entgéint kommen.

Niewent der Attitüd vun dem Medeziner, alle Medeziner, egal op klassesch oder vun der complémentaire Medezin, werft déi heiten Diskussioun awer och d'Fro vun der Attitüd zu de Medikamenter insgesamt op, d'Fro vum gudde Gebrauch, vum richtigen Asaz vun de Medikamenter an och d'Fro vun enger gewëssener Banalisierung vum Medikament an eiser Gesellschaft. Et ass wichteg d'Medikamenter richtig doséiert bei deene passende Krankheeten anzesetzen an et ass och richtig, datt de falsche Gebrauch vu Medikamenter net méi Gesondheet, mä héchstens méi Krankheet ka bréngen. Dofir ass et wichteg, dass mir dat doten thematiséieren.

Ech mengen, dass wa mir déi Diskussioun hei féieren, da féiere mir se net prioritär am Rumm vun dem Assainissement vun de Krankeeseen, mä am Geescht vun enger efficaciter Santé publique. An enger Iwwerleeung iwwert d'öffentlech Gesondheet ass d'Fro vum Iwwerkonsum, dem falsche Konsum vu Medikamenter eng ganz essenziell Fro.

Well mir der Meenung sinn, dass dat esou essenziell ass, hu mir relativ schnell och mat de Generalisten de Projet vum richtige Gebrauch vun den Antibiotiquen ugepaakt. Antibiotiquen, wéi Dir wësst, an aus der Campagne och héieren hutt, gi leider oft gebraucht géint Krankheeten, déi keng Antibiotiqué brauchen. Den Antibiotique ass e wichteg Medikament, mä nëmmen dann, wann en agesat gëtt bei deene Krankheeten, déi domat ze heele sinn. Wann e falsch agesat gëtt, entstt Resistenzen an dann ass den Antibiotique net méi esou efficace oder iwwerhaupt net méi efficace.

Mir sinn doniewent amgaangen eng Bestandsopnahm iwwert de Konsum oder den Iwwerkonsum vu Psychotropen ze maachen. D'Psychotropen, dat sinn déi Medikamenter, déi de Schlof solle bréngen, oder erëm waakrech solle maachen, Angscht sollen huelen,

an Antidépresseuren. Och do muss ee soen, dass een net ka soen, dass all Psychotrope net gutt oder verwerflech wär, mä richtig anzesetzen ass.

An da mengen ech, wann ee vu Medikamenter schwätzt, da muss een drop hiweisen, dass mir amgaange sinn eis méi seriö och op de gudde Gebrauch vu Génériquen anzustellen, déi hei zu Lëtzebuerg ganz weineg gebraucht ginn.

Richtig ass schliesslech, datt dat beschte Medikament dat ass, wat een net brauch ze huelen; dofir ass e ganz grousst Gewicht op d'Preventioun, op de Mode de vie sain ze leeën.

Iwwert d'Efficaciteit vun de Medikamenter léisst sech ganz vill streiden, ob iwwer klassesch Medikamenter oder homeopathescher. Ech kann lech just soen, dass bei klengen, méi lichte Krankheete sécher dat bescht Medikament dat ass, wat een net asetzt. Et gëtt nun emol Krankheeten, do brauch ee mam Medikament siwen Deeg fir dass ee gesond gëtt, an ouni Medikamenter eng Woch.

(Hilarité)

Dir gesitt also, wéi grouss dass d'Differenz ass.

Froen, déi opgeworf gi sinn, betreffen d'A-Kraaft-Triede vum Projet de loi. Et ass esou, dass vill Aarbecht domat verbonne war fir déi 4.000 homeopathesch Medikamenter opzehuelen, déi heivu viséiert sinn, sou dass ee muss dovunner ausgoen, dass et bis den 1. Februar wäert daueren, bis d'Gesetz kann applizéiert ginn. Et kënnt nach e Règlement grand-ducal, deem awer och deemnächst wäert fäerdeg sinn. Ech wëll soen, dass eng excellent Aarbecht vun der UCM a vun der Division vun de Pharmacieën an der Direktioun vun der Santé geleescht ginn ass.

Zu deene Froen, déi nach opgeworf gi sinn, wéi et mat de Konklusiounen ass vun der Chamber hirem Débat iwwert d'Médecines complémentaires: Den Aarbechtsgrupp, deem ënnert dem Carlo Wagner agesat ginn ass, funktionéiert gutt a wäert deemnächst seng Konklusiounen virleeën. Ech hunn him och gesot, e soll d'Diskussiounen iwwert d'Psychotherapie mat abannen, wat net déi einfachst sinn, well et eng ganz Rei vu verschiddene Formatiounen a vu verschiddenen Divisiounen an deem dote Beräich gëtt. Dat heescht, et muss een eng ganz seriö Aarbecht dozou maachen.

Dann ee Wuert nach zum Conseil scientifique, dee mir wäerten asetzen, fir dat Nätzlecht an Noutwendeg an der Medezin méi kloer ze definéieren. Dee Conseil scientifique ass amgaang op d'Bee gesat ze ginn, an e wäert virun der Quatripartite am Februar, Mäerz operationell sinn.

Mir wäerten e ganze Koup Efforte maache souwuel an der Sécurité sociale wéi an der Santé fir eng concernéiert Aktioun fir de Bon usage, dee gudde Gebrauch vun der öffentlecher Gesondheet kënnen duerchsetzen. Dofir brauche mir och d'Ënnerstëtzung vun den Assuréeen a vun den Acteuren insgesamt, well mer kënnen net einfach alles lafe loossen.

■ **M. le Président.** - Här Minister, ech muss lech bieden zum Schluss ze kommen. Dir sidd scho fënnf Minutten iwwert d'Zäit.

■ **M. Mars Di Bartolomeo, Ministre de la Santé et de la Sécurité sociale.** - Ech si beim Schluss, Här President, et ass dee leschte Saz.

Et ass virdu och zu Recht vum honorabelen Här Huss drop higewise ginn, dass bei der Zännmedezin en Nohuelbedarf do ass. Dat ass ganz richtig, dofir ass och dee franséischen Expert agesat ginn, dee seng Etüd virgeluecht huet. Mä Dir wësst dass wann een nei

Leeschunge mécht oder besser rembourséiert, ee Moyenen dofir brauch. Mir sinn dofir der Meenung, dass ee keng Suen an der Sécurité sociale an an der Assurance-maladie därëf verbëtzen, mä se richtig soll asetzen, fir sech deem noutwendege Spillraum ze verschafe fir weider Verbesserungen kënnen an dem Remboursement vun der Santé ze maachen.

Dofir e ganz waarmen Appell u jiddferen, deem dat betrëfft, fir matzemaachen, fir d'Suen an der Sécurité sociale richtig an efficace auszeginn, well all Euro, deem een ze vill ausgëtt oder verbëtzt, dee feelt engem fir wichteg an noutwendeg Investitiounen am Beräich vun der Santé ze maachen.

Ech soen lech Merci, datt Dir mir sou laang nogelauschtert hutt.

■ **M. le Président.** - D'Diskussioun ass elo ofgeschloss a mir kommen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 5260. Den Text steet am Document parlementaire 5260^s.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Déi fir de Projet si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen oder si enthalte sech.

(Interruptions)

De Projet de loi 5260 ass ugehall mat 58 Jo-Stëmmen an enger Nee-Stëmm.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener, Norbert Hauptert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, François Maroldt, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler (par M. Marc Spautz) et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz;

MM. Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Mme Anne Basseur, M. Emile Calmes, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Henri Grethen (par M. Charles Goerens), Paul Helminger, Claude Meisch (par M. Emile Calmes) et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Felix Braz, Camille Gira (par M. Felix Braz), Jean Huss, Henri Kox (par M. Claude Adam) et Mme Viviane Loschetter;

MM. Jacques-Yves Henckes (par M. Robert Mehlen), Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen.

A voté non: Mme Martine Stein-Mergen.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou décidéiert.

Dann hu mir nach eng Motioun kritt vum Här Jaerling vum ADR. Wëllt een zu där Motioun Stellung huelen? D'Madame Mutsch an den Här Huss.

Madame Mutsch, Dir hutt d'Wuert.

Motion 1

■ **Mme Lydia Mutsch (LSAP).** - Här President, aus den Uféierungen, wéi se hei gemaach gi sinn, ass jo ervirgaangen, dass mir an der Zukunft de Projet de loi wäerte kréien, dee sech mat der Formatioun an der Qualifikatioun ronderëm déi Professionne beschäftegt, déi a Saachen Homeopathie, Akupunktur a sou weider aktiv sinn, a vu dass mir dee Projet de loi of-

waarden, och wat d'Definitiou vum deene Gesondheetsberuffer ubelaangt, si mir och net der Meinung, dass een am Moment eng Modifikatioun vun deenen entsprechen-den Article maachen an op en anere Wee goe soll wéi deen, deen am Moment ass. Mir sinn also der Meinung, dass mir déi Motioun hei net unhuelen.

■ **M. le Président.**- Den Här Huss huet d'Wuert.

■ **M. Jean Huss (DÉI GRÉNG).**- Jo, ech muss soen, datt ech och Problemer mat där Motioun hunn, obschonn dat natierlech sympathesch kléngt, wat verlaangt gëtt, nämlech datt och „des médecins travaillant sur le terrain“ missten abezu ginn, fir déi Liste positive vu Medikamenten opzustellen.

Dat kléngt ganz sympathesch. Et wär awer d'Fro, wien déi „médecins traitants travaillant sur le terrain“ iwwerhaupt sinn. Ass dat d'AMMD, sinn dat Verrieder vun der AMMD oder ween ass dat? Dat schéngt mir am Moment nach onkloer ze sinn an där Motioun.

Wann een dat hei fuerdert, sinn ech der Meinung, datt, sou wéi am Ausland - zum Beispill a Frankräich - d'Diskussioun am Moment leeft, dann awer och Verrieder vun de Patienteverriedungen do mat erakomme sollen. Dat gëtt am moins a Frankräich konkret sou diskutéiert, fir och Verrieder do ze hunn.

An dëser Form wéi se lo hei virläit kann ech déi Motioun och net akzeptéieren.

Ech mengen awer, datt mir sollen an der Kommissioun dee Problem, deen hei ass, diskutéieren, awéiwäit ee ka goe fir Verrieder vun den Dokter an Verrieder vun de Patienten do och mat un deenen Diskussiounen deelhuelen ze loossen, well dat schéngt mir wichteg ze sinn an och demokrat-tesch, wann eng Participatioun vun de Patienten do mat derbäi wier. Also, esou an dëser Form wëll ech se elo net unhuelen, mä ech wier awer bereet an der Kommissioun dat méi genau a méi breet ze diskutéieren.

■ **M. le Président.**- Madame Stein-Mergen.

■ **Mme Martine Stein-Mergen (CSV).**- Merci. Ech wollt och am Numm vu menger Fraktioun Stellung huelen zu där Motioun. En fait ass, den Här Minister huet ons erkläert, dass dee Comité scientifique, dee soll iwwert dat Néidegt an dat Wichtegt an der Medezin statuéieren, op allen Niveaunen, net nëmmen an den Traitements médicamenteux, um gudden Wee, an ech sinn iwwerzeegt, dass deen och säi Soe wäert hunn an dësem Punkt, esou dass et mer de Moment net wichteg schéngt ze sinn, dass een dat do parallel zu engem Comité scientifique géif fuerderen.

Merci.

■ **M. le Président.**- Den Här Carlo Wagner.

■ **M. Carlo Wagner (DP).**- Jo, Här President, och mir sinn der Meinung, dass déi heite Motioun effectivement de Kader vun deem heite Projet de loi sprengt. Mir sinn awer op där anerer Säit och der Meinung, dass een dat dote muss gesinn am Kader justement vun Unerkennung vun deene verschidde-ne Médecines complémentaires. Dofir mengen ech sollt déi heite Saach och, wéi den Här Huss et richtig proposéiert huet, am Kader vun der Kommissioun traitéiert ginn.

Et muss ee jo emol och effective-ment décidéieren, wie soll mat bäi-gezu ginn a ganz besonnesch, wat absolut an der Motioun hei net er- virgeet, ween déi Leit chargéiert fir drun deelhuelen. Wéi hei steet: Wie géif déi Leit vum Terrain nomi- néieren, déi do sollten deel huelen? Dofir, mengen ech, sollt een am Kader vun der Evolutioun vun de

Gesprécher iwwert d'Médecines complémentaires e Renvoi un d'Kommissioun maachen.

■ **M. le Président.**- Ech wëll dann den ADR froen, ob se bereet sinn oder ob se mat op de Wee wëlle goen, d'Motioun an d'Kom- missioun ze verweisen, oder ob de Vote électronique oder de Vote par main levée gefrot gëtt.

■ **M. Aly Jaerling (ADR).**- Bon, ech géif mengen, dat ass eng Pro- position, déi mer kënnen akzep- téieren. Wichteg ass, dass eng Dis- kussioun doriwwer stattfënn. Ech mengen dat schéngt mer de rich- tege Wee ze sinn an ech sinn och iwwerzeegt, dass mer dann an deem Zesammenhank e Konsens wäerte fannen. Dofir zéie mer déi Motioun dann zrëck.

■ **M. le Président.**- Da verwei- se mer déi Motioun an d'Kommi- ssioun Santé a Sécurité sociale.

Da gi mer an eisem Ordre du jour vun haut weider a mir kommen dann elo zur Diskussioun vum Pro- jet de loi 5373 iwwert d'Kulturzen- tre vun Ettelbréck an lechternach. D'Riedezeit ass nom Modell 1 fest- geluecht. De Rapporteur vum Pro- jet de loi ass den Här Fred Sunnen. Den Här Sunnen huet elo d'Wuert.

3. 5373 - Projet de loi modifiant la loi du 27 juillet 1994 autorisant le Gouvernement à participer au financement d'une École de Musique avec Centre culturel à Ettelbruck et modifiant la loi du 25 septembre 1997 autorisant le Gouvernement à participer au financement d'un Centre culturel et touristique régional à Echternach

Rapport de la Commission de l'Enseignement supérieur, de la Recherche et de la Culture

■ **M. Fred Sunnen (CSV), rap- porteur.**- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, d'Legisla- turperiod ass nach net al a mir schwätzen an der Chamber elo scho fir d'drétt iwwer budgetär Dépassementer bei Bauprojeten. Et ass an dësem Haus schonn des Öfteren ugeklong, datt mer Refor- men an de Prozedure brauche fir dës Problematik ze meeschteren. Et ass awer net esou wéi wann de Stat eleng seng Responsabilitéiten huele misst. Och um Gemengen- an um regionale Plang muss méi prezis a méi prospektiv verfuere ginn, fir béis Iwwerraschunge bei der Planifikatioun, der Ausféierung vu Bauprojeten a bei der Gestiou an der Exploitatioun ze ënnerban- nen.

Den Text, dee mer haut de Mëtteg stëmme wëllen, ass de 5. August 2004 vum Kulturminister François Biltgen an der Chamber abruecht ginn. De Statsrot huet säin Avis den 28. September ginn, wat et der Kul- turkommissioun erméiglecht huet fir hir Aarbechten den 13. Oktober unzegoen, andeems se de Rap- porteur désignéiert an den Text vum Projet grad wéi den Avis vum Statsrot analyséiert huet. De schrëftleche Rapport konnt an der Sitzung vum 11. November ugeholl ginn.

Här President, den Detail iwwert déi eenzel Iwwerschreidungen ass am Gesetzesprojet erkläert. Ech wëllt mech duerfir nëmmen op e puer Aspekter limitéieren, déi sech vläicht e bësse méi kritesch mam Gesetzestext ausernee setzen.

Ech wëllt fir d'éischt drun erënne- ren, dass d'Gesetz vum 27. Juli 1994 iwwert déi staatlech Parti- cipation beim Bau vun der Museks- schoul a vum Centre culturel zu Et- telbréck, sou wéi d'Gesetz vum 25. September 1997 iwwert de staatle-

chen Undeel um Bau vun engem Kultur- an Tourismuscenter zu lech- ternach eng Zomm vu 6,25 Milliounen respektiv 6,5 Milliounen Euro vir- gesinn haten. De Bäitrag vun de staatleche Gelder konnt net oprecht erhalen ginn, well et sech en cours de route erausgestallt huet, datt sech eng Rei Upassun- gen um Konstruktionsprogramm a bei den Equipementen vun den In- frastrukturen imposéiert hunn, déi den techneschen Ufuerderunge vun enger moderner Kulturinfra- struktur mat nationaler, regionaler an internationaler Ausrichtung entsprechen.

D'Auteure vum Projet ginn awer och nach aner Ursaachen un, déi d'Käschte vun dësem Bauprojet an d'Luucht gedriwwen hunn. D'Evo- lutioun am Bausecteur sou wéi d'Veerschäerfung vun der Législa- tioun iwwert d'Sécherheet, iwwert d'Gestioun an iwwert d'Energie oder déi schlecht Bausubstanz vun de Gebailechkeete selwer, wéi zum Beispill zu lechternach, déi enger kompletter Sanéierung ënnerzu solle ginn.

D'Bauprojete selwer si substanzuell évoluéiert; virun allem deen zu lechternach. Speziell hei war et ab- solut noutwendeg um architekto- nesche Plang, fir déi al Bau- substanz ze erhalen. Dobäi kënnt, datt de Volume op 3.000 m³ eruge- wuess ass. Aner technesch Adap- tatiounen um Niveau vun der Akus- tik, der Belichtung an dem Bühne- bild si virgeholl ginn, fir enger mo- derner a virun allem multifunkti- oneller Infrastruktur besser gerecht ze ginn.

De Surcôt vum deenen zwee Pro- jete beleeft sech schlussendlech op eng Gesamtzomm vun 9,17 Mil- liounen Euro, déi sech op 3,47 Mil- liounen fir Ettelbréck a 5,73 Milliounen fir lechternach opdeelen. Déi gesamt staatlech Zouwendung be- leeft sech summa sumarum op 9,667 Milliounen fir Ettelbréck an 12,171 Milliounen fir lechternach.

Kolleeginnen a Kolleegen, de Statsrot ass betount kritesch zu dë- sem Text, deen, senger Meinung no, enger gudder Gestiou vun den öffentleche Gelder an enger seriöser Planifikatioun an Ausféie- rung net entsprécht. De Statsrot stellt doriwwer eraus d'Fro, ob d'Regierung en Interventionsrecht an dësem Projet hat, fir hirer Iwwer- waachungs- a Kontrollfunktioen no- zekommen. Déi héich Kierper- schaft gesäit d'Inexistenz vun esou engem Interventionsrecht als in- admissible un, well de Stat domad- der viru vollendet Tatsaache ge- stellt gëtt.

Zum anerem ass de Statsrot der Meinung, dass de Stat och an Zu- kunft Ofstand huele muss vun iwwerambitiösen an ze prestigéise Bauprojeten, déi iwwert déi tech- nesch, finanziell a personell Capa- citéite vun de Gemengen eraus- ginn. Déi kulturell Aktivitéiten, op lokalem a regionalem Plang, si mëttelfristeg a Fro gestallt, wann d'Käschte vun den Infrastrukture selwer, wéi och déi fir de Fonction- nement an d'Gestioun, exponentiell an d'Luucht ginn.

An der Kommissioun krute mer nach weider Präzisierungen, déi net am Gesetzesprojet enthalen sinn. Deemno ass nach festgehalen ginn, datt de Stat den Undeel vu 50% iwwerhëlt. Eis Statssekretärin an der Kultur, d'Madame Octavie Modert, huet doriwwer eraus präziséiert, dass d'Regierung weiderhi be- strieft ass fir sech u lokalen a regio- nale Kulturinfrastrukturen ze be- deeleegen. Op legislativem Plang wäert sech deemnächst och nach eppes doen. Esou ass e Projet an der Ausaarbechtung, deen e „Ser- vice d'animation culturelle“ an e Fënnfjoresplang iwwer regional Kulturinfrastrukturen virgesäit. Vläch kann eis d'Statssekretärin nach déi eng oder aner Zousazin- formatioun liwweren.

Et ass des Weidere präziséiert ginn, datt de Volume vun 3.000 m³ fir de Centre culturel de Virgaba vum lechternacher Festival ent- sprécht. D'Ausgestaltung vun en- gem Concertssall brauch e Volume vun 10 m³ pro Auditeur; eng Vir- gab, déi den initiale Gesetzestext vun 1997 net mat agerechent hat. Des Weideren hat d'Erhéije vum Plaffong ëm 2 Meter eng Partie technesch wéi och ästhetesch Problemer matsechbruecht, déi ze- summe mat der Sanéierung vun der aler Bausubstanz de Käsche- punkt nach weider an d'Luucht ge- dréckt hunn.

D'Kommissioun huet och eng Par- tie Konklusiounen festgehalen, déi ech lech net virenthale wëll. Esou gëtt beispillsweis proposéiert an Zukunft déi staatlech Zouwendung bei engem Infrastrukturprojet un d'Konditioun ze bannen, datt de Bauhär op lokalem wéi regionalem Niveau assuréiere muss, datt en à même ass fir d'Gestioun an d'Ex- ploitatioun anzestoen.

Déi staatlech Participatioun muss no engem prezisen an aktualiséier- ten Devis définéiert sinn, deen de getätigten Aarbechte vum Projet Rechnung dréit. De Stat muss do- riwwer eraus och iwwert de Fort- gang vun den Aarbechte regel- méisseg informéiert ginn, esou wéi dat vum Statsrot gefuerdert gouf.

Här President, ech hoffen, ech konnt lech genuch iwwert dëse Projet opklären, dee sech net on- bedéngt mat engem kulturpoli- teschen Inhalt befaasst, mä mat engem budgetspolitesche Pro- blem, deen nei, verbessert an transparent Prozedure brauch. Et ass net ausgeschloss, datt d'Kul- turkommissioun an der Zukunft nach weider mat esou Gesetzes- projete befaasst gëtt.

De Bauteminister Claude Wiseler huet schonn an der Budgetskon- trollkommissioun eng Partie Pisten opgezechent, wéi de Stat Dépase- menter bei Bauprojete minimi- séieren oder ganz ënnerbanne kann. Mir wäerten d'Diskussioun an dëser Kommissioun weider sui- véieren. Mä och d'Acteuren op Ge- mengeplang musse besser mam Stat zesummeschaffen a musse bestriift sinn d'Käschten ze maïtri- séieren.

E Kolleeg hei aus der Chamber re- commandéiert jo andeems en op dëse Projet de loi hiweist, wann der an der Gemeng net mat de Suen duerkommt, da gitt bei d'Regie- rung, da frot der lech der nach.

(Hilarité)

■ **M. Jos Scheuer (LSAP).**- Däerf ech lech eng Fro stellen? Wat fir eng Schreifweis proposéiert den Här Rapporteur?

■ **M. Fred Sunnen (CSV), rap- porteur.**- Wann een lechternach unenee schreift!

(Hilarité)

Am Numm vun der Kulturkommi- ssioun géif ech lech bieten dëse Projet ze stëmmen an ech soen lech Merci fir Är Opmierksamkeet.

■ **M. le Président.**- Merci, Här Sunnen. Als éischte Riedner ass den Här Marcel Oberweis age- droen. Här Oberweis, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

■ **M. Marcel Oberweis (CSV).**- Merci, Här President, fir d'Wuert. Dir Dammen an Dir Hären, fir d'éischt awer wëll ech dem Kol- leeg, dem honorable Fred Sunnen, Merci soe fir dee mëndlechen a schrëftleche Rapport.

De Gesetzesprojet, dee mer haut diskutéieren, ass e weidert Element vun kulturelle Liewe vun eiser Ge- sellschaft. Et geet awer hei am Speziellen iwwer Dépassementer vun der staatlecher Participatioun bei deenen zwee regionale Bau- projeten, engersäits d'Museks- schoul an de Centre culturel zu Et- telbréck, dem sou genannte

„Centre des Arts pluriels Ed Jun- cker“, an anerersäits dem regiona- le Centre culturel et touristique vun lechternach.

De Rapporteur war esou fräi an huet schonn e puer interessant Be- merkungen opgezielt, notamment déi Interventiounen am Avis vum Statsrot. Beim éischte Bauprojet, de Bauprojet vun der Museks- schoul an dem Centre culturel zu Ettelbréck, mat 450 Sätzplazen, hu mir et mat engem Dépassement ze dinn vun ëmmerhin 54,7%.

Woren ursprüngelech 6,25 Milliounen Euro virgesinn, esou goufen duerch dräi supplementar Devisé fir nei Aarbechten duerchgezéien nach zousätzlech 3,47 Milliounen Euro gefrot. Domat beleeft sech de Projet dann elo op 9,667 Milliounen Euro.

Duerch ënner anerem d'Verbesse- rung vun der Bühnentechnik an der Bühnemolerei, duerch d'Mesuré vun der Akustikverbesserung an d'Erhéijung vun dem Baukierper selwer, huet et jo verlaangt, dass d'Inspection des Mines et du Tra- vail öfters intervenéiert huet. Och den Aménagement vum Extérieur ass an d'Diskussioun erageholl ginn, an déi legal Haussen am Bau ewéi Extrafuerderungen an Hono- rairen hunn et mat sech bruecht, dass dës massiv Zousazbelaasch- tung komm ass.

Doriwwer eraus muss ech awer soen, och wann een de regionale Charakter vun dem kulturellen Ugebuet net a Fro stellt, esou muss awer hannerfrot ginn, an dat ass jo ganz speziell am Avis vum Statsrot gesot ginn, wéisou an deem ur- sprüngelechen Devis all déi Aar- bechten net konnte virgesi ginn.

Bei deem zweete Bauprojet hu mer et dann ze di mat dem regionale “Centre régional et culturel touris- tique” zu lechternach. Do hu mer et esouguer mat enger Iwwerschrei- dung vun ëmmerhi 87,2% ze dinn. De Projet awer, e wichtege Peiler vun dem traditionellen lechternach- er Festival, huet am Ufank 6,5 Milliounen Euro ausgewisen, ass awer iwwert Zousazaarbechten op elo 12,1 Milliounen Euro geklommen. Och do hu mer gesot kritt, an dat huet d'Madame Statssekretärin och ganz kloer erwähnt, hu mer et mat e puer wichtege Ännerungen ze dinn.

Fir d'alleréischt muss festgestallt ginn, wéi de Bau ugefaange ginn ass, dass déi Bausubstanz relativ bréheg an al war, esou dass vun enger Renovatioun net méi konnt geschwat ginn, sondern enger Nei- konstruktioen. Et ass och festge- stallt ginn, dass d'„Salle multifon- ctionnelle“ keng gutt Akustik hätt an si huet, no Expertenaussoen, mus- sen erhéicht ginn an domat ass de Volumen op 3.000 m³ eropgaan- gen.

Och d'Dréibühn an eng verbessert Bühnentechnik hu mat sech bruecht, dass d'Käschte gewuess sinn. Speziell ass awer drop op- mierksam gemaach ginn, an dat beweist och schonn de Gedanke vun deene Leit, déi dat ausgeféiert hunn, dass se sech mat der Ener- gieversuergung ausernee gesat hunn an si hunn e speziellen Ener- giemanagementsystem agesat. Wieren all déi Aarbechten awer net duerchgefuert ginn, da wier a Fro gestallt ginn, ob dëse Centre seng lokal, regional an och national Roll hätt kënnen spillen. Dëse Bau soll jo och eng wichteg Roll an der Rumm vun den touristeschen Aktivitéiten an dëser flotter Regioun vun eisem Land spillen.

Grad wéi bei deem anere Projet muss awer hannerfrot ginn, wéisou an deem ursprüngelechen Devis eng Rei vun dëse Moossnamen an Detailer net konnte berücksichtegt ginn?

Här President, Dir Dammen an Dir Hären. Misste bei esou wichtege Ännerungen, an de Projeten, déi an der Chamber gestëmmt si ginn a wou dem Stat seng Participatioun gefrot ginn ass, net all déi impli- zéiert Partenaires dach heiansdo